મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ.

૧. ભારત સરકાર ધ્વારા રચાયેલ સુધારણા પંચની ભલામણોને અનુલક્ષીને ગુજરાત સરકારે અંદાજપત્ર વિષયક સુધારાના એક અંતર્ગત ભાગ તરીકે કામગીરી અંદાજપત્ર પધ્ધતિ દાખલ કરી અમલમાં મુકવાનું સ્વીકારેલ છે. તદ્દાનુસાર વિભાગનું સને : ૨૦૧૨– ૧૩ ના વર્ષનું દશમું કામગીરી અંદાજપત્ર રજૂ કરવામાં આવે છે.

૨. સરકારશ્રી તરફથી મહિલાઓ અને બાળકોના કલ્યાણ એવં ઉત્કર્ષ અર્થે, મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ દ્વારા શું આયોજન કરવામાં આવી રહ્યું છે તેની અદ્યતન માહિતી, વિભાગ ધ્વારા તૈયાર કરેલ " કામગીરી અંદાજપત્ર : ૨૦૧૨-૨૦૧૩ " ની પુસ્તિકામાં સમાવેશ કરેલ છે. જેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ મહિલાઓ અને બાળકોના કલ્યાણ/ ઉત્કર્ષ અર્થે, પ્રયોજન અર્થે કેટલા પ્રમાણમાં, કેવા અભિગમ અર્થે આયોજન કરવામાં આવી રહ્યુ છે અને તે અંગે કેટલું ખર્ચ કરવામાં આવી રહ્યુ છે, તે અંગેની અધ્યતન વિગતો/ માહિતી, આ પુસ્તિકા સ્વરુપે પ્રસિધ્ધ કરેલ છે, જે કામગીરી અંદાજપત્ર તૈયાર કરવા પાછળનો મુખ્ય ઉદ્દેશ છે.

૩. પરંપરાગત અંદાજપત્રમાં જેનો સમાવેશ ન કરવામાં આવેલ હોય તેવી નાણાકીય જોગવાઇઓ સામે ભૌતિક સિધ્ધઓને સાંકળી લેવાનું કાર્ય, "કામગીરી અંદાજપત્ર નું " છે. તેથી સને : ૨૦૧૨-૨૦૧૩ કામગીરી અંદાજપત્રમાં, જે કાર્ય માટે નાણાંની માંગણી કરવામાં આવી હોય, તે હેતુઓ સિધ્ધ કરવા માટે કરવામાં આવેલી જોગવાઇઓ અને થયેલ કામગીરીનો અંદાજ કાઢવા માટેની પરીણામલક્ષી માહિતીનો સમાવેશ કરી, તે ઉદ્દેશ સિધ્ધ થાય તેવા પ્રયત્નો કરેલ છે.

૪. મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ હેઠળના ખાતાના વડાઓની કામગીરી, તૈયાર કરેલ યોજનાઓ, મંજૂર થયેલ જોગવાઇઓ અને નાણાકીય જરુરીયાત : જુદાજુદા પત્રકો સ્વરુપમાં દર્શાવેલ છે. જેમાં સને : ૨૦૧૨-૨૦૧૩ ના વર્ષની જોગવાઇઓનો સમાવેશ આ પુસ્તિકામાં કરવામાં આવેલ છે.

૫. સને : ૨૦૧૨-૨૦૧૩ના વર્ષના અંદાજપત્રમાં, આ પુરક પ્રકાશન તરીકે, મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ સંબંધિત કામગીરી અંદાજપત્ર : ૨૦૧૨-૨૦૧૩ ગુજરાત વિધાનસભા સચિવાલય, ગાંધીનગર સમક્ષ રજૂ કર્યુ છે.

સંગીતા સિંહ
અગ્ર સચિવ,
મહિલા અને. બાળ વિકાસ વિભાગ.

કામગીરી અંદાજપત્ર : ૨૦૧૨ – ૨૦૧૩

અનુક્રમણિકા

અનુક્રમ નંબર.	વિગત.	પાના નંબર.
(૧)	(૨)	(૩)
૧	સચિવશ્રી, મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ (ખુદ), ગાંધીનગર	૬
૨	કમિશ્નરશ્રી, મહિલા અને બાળ વિકાસ :- .	
	(અ) નિયામકશ્રી (આઇ સી ડી એસ), કમિશ્નરશ્રી, મહિલા અને બાળ વિકાસ (પોષણઆહાર)ની કચેરી, ગાંધીનગર.	૧૪
	(બ) સંયુક્ત કમિશ્નરશ્રી, મહિલા અને બાળ વિકાસ (મહિલા વિંગ)ની કચેરી, ગાંધીનગર	૪૦
૩	સભ્ય સચિવશ્રી, ગુજરાત રાજય મહિલા આયોગ, ગાંધીનગર.	૪૫
૪	નિયામકશ્રી, સમાજ સુરક્ષા ખાતુ, ગાંધીનગર.	૪૮
૫	મેનેજીગ ડિરેકટરશ્રી, ગુજરાત મહિલા આર્થિક વિકાસ નિગમ લિ., ગાંધીનગર.	૫૫
૬	સચિવશ્રી, ગુજરાત રાજય સમાજ કલ્યાણ બોર્ડ, અમદાવાદ	૫૮

-: મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગને લગતા હિસાબના સદરો :-

અ. નં.	માંગણી ક્રમાંક	મુખ્ય સદરો.
૧	૧૦૫-મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ	૨૨૫૧ - સચિવાલય સામાજીક સેવાઓ .
૨	૧૦૬-મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગને લગતું અન્ય ખર્ચ.	૨૦૪૯ - વ્યાજની ચૂકવણી ૨૨૩૫ - સામાજીક સુરક્ષા અને કલ્યાણ ૨૨૩૬ - પોષણ અંગે મૂડી ખર્ચ જોગવાઇ ૨૨૩૫ - સામાજીક સુરક્ષા અંગે મૂડી ખર્ચ જોગવાઇ ૪૨૩૬ - પોષણ અંગે મૂડી ખર્ચ જોગવાઇ ૭૬૧૦ - સરકારી કર્મચારીઓ વગેરેને લોન

.

.

મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગને લગતી વાર્ષિક જોગવાઇઓ

(રુપિયા હજારમાં).

અ. નં.	મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ(ખુદ)/ ખાતાના વડાની કચેરીનું નામ	૨૦૧૨ – ૨૦૧૩ ની જોગવાઇ.		
		આયોજન	આયોજન બહાર	કુલ રકમ રૂ.
(૧)	(૨)	(૩)	(૪)	(૫)
૧	મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ :- સચિવશ્રી, મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ(ખુદ)	૩૦૦૦૦	૨૨૨૨૨	૫૨૨૨૨
૨ (અ)	ખાતાના વડાની કચેરીઓ. :- (૧) નિયામકશ્રી (આઇ સી ડી એસ), કમિશ્નરશ્રી, મહિલા અને બાળ વિકાસ (પોષણ આહાર)ની કચેરી., ગાંધીનગર	૧૧૩૮૧૫૪૪	૭૪૬૦૩૬૬	૧૮૮૪૧૯૧૦
	(૨) સંયુક્ત કમિશ્નરશ્રી, મહિલા અને બાળ વિકાસ (મહિલા વિંગ)ની કચેરી, ગાંધીનગર	૮૪૯૨૪	૧૯૦૦	૮૬૮૨૪
(બ)	સભ્ય સચિવશ્રી, ગુજરાત રાજ્ય મહિલા આયોગ, ગાંધીનગર	૪૮૮૦૦	૦	૪૮૮૦૦
(ક)	નિયામકશ્રી, સમાજ સુરક્ષા ખાતુ, ગાંધીનગર	૧૫૫૦૦૨૦	૨૪૫૩૬	૧૦૭૪૫૫૬
૩ (૧)	બોર્ડ/ નિગમ :- મેનેજીંગ ડિરેક્ટરશ્રી, ગુજરાત મહિલા આર્થિક વિકાસ નિગમ લિ. ગાંધીનગર.	૧૨૬૦૦૦	૯૫૯૩	૧૩૫૫૯૩
(૨)	સચિવશ્રી, ગુજરાત રાજ્ય સમાજ કલ્યાણ બોર્ડ, અમદાવાદ	૦	૧૨૧૯૫	૧૨૧૯૫
	કુલ રકમ રૂ. ...	૧૩૨૨૧૨૮૮	૭૫૩૦૮૧૨	૨૦૭૫૨૧૦૦

.

.

.

કામગીરી અંદાજપત્ર : ૨૦૧૨ -૨૦૧૩

મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ (ખુદ),

ગાંધીનગર.

.

..

મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ (ખુદ).

પ્રસ્તાવના :-

૧. **કામગીરી** :-

સરકારશ્રીના સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા. ૩૧/૧૨/૨૦૦૧ ના જાહેરનામા અનુસાર મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગના નામાભિદાન સાથે નવા વિભાગની રચના કરવામાં આવેલ છે. કામગીરી અંદાજપત્ર પ્રકાશનમાં મહિલાઓ અને બાળકોના કલ્યાણ સંબંધિત બાબતોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. આ વિભાગને સરકારી કામકાજના નિયમો હેઠળ સુપ્રત કરાયેલ વિષયો પરિશિષ્ટ – ક માં દર્શાવેલ છે.

નવમી પંચવર્ષીય યોજનાના સામાજીક સેવાના સેકટર હેઠળ સમાવિષ્ટ કરેલ ઉદ્દેશો સિધ્ધ કરવા માટે, આ વિભાગ ધ્વારા મહિલા અને બાળકોના કલ્યાણ માટે નિતિનું ઘડતર કરવામાં આવે છે. તેમજ આ બધી કામગીરી માટે ઘડવામાં આવેલ નિતિના અમલ પરત્વે દેખરેખ રાખવામાં આવેલ છે.

વર્ષ – ૨૦૦૧ મહિલા સશકિતકરણ તરીકે ઉજવવાની ભારત સરકારની જાહેરાત અન્વયે મહિલાઓ તથા બાળકોના સુગ્રથિત વિકાસ સાધવાના હેતુથી રાજય સરકારે, ''પરિશિષ્ટ-ક માં દર્શાવેલ વિષયો સાથે'' નવા મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગની રચના કરવાની સાથોસાથ, છ વર્ષથી નીચેની વય જૂથના બાળકો તથા સગર્ભા સ્ત્રીઓ અને ધાત્રી માતાઓ માટેનો પોષક આહાર કાર્યક્રમ પણ તેની સાથે સાકળી લીધેલ છે.

૨. **વહીવટી માળખું** :-

મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગના વહીવટી માળખાની વિગત, પરિશિષ્ટ – ખ માં દર્શાવેલ છે. વિભાગના વડા તરીકે સચિવ છે. તેમજ બે નાયબ સચિવ, બે ઉપ સચિવ તેમને મદદ કરે છે. કામગીરીના વિષયો જુદી જુદી શાખાઓમાં વહેંચવામાં આવેલા છે. જેમાં સેકશન અધિકારીઓ (વર્ગ – ૨) અને સાથી કર્મચારીઓ છે.

મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગના નિયંત્રણ હેઠળ પરિશિષ્ટ – ખ માં દર્શાવ્યા પ્રમાણે – ૩ ખાતાના વડાઓ છે. જેમાં એક કમિશ્નર, એક સંયુકત કમિશ્નર, નિયામકશ્રી(આઇસીડીએસ) અને એક નિયામકશ્રી, સમાજ સુરક્ષાનો સમાવેશ થાય છે. તદ્દ ઉપરાંત એક અવૈધાનિક આયોગ, એક અવૈધાનિક નિગમ તેમજ સલાહકાર બોર્ડ કામ કરે છે. તેમની કામગીરીની માહિતી ભાગ–૨ માં દર્શાવેલ છે. આ ખાતાના વડાઓ મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગે ઘડેલ નિતિ નિયમો અને યોજનાઓના અમલ પરત્વે તેમને સુપ્રત કરાયેલ સત્તાઓની મર્યાદામાં રહીને અમલ બજવણી કરે છે.

.

૩. **<u>નિરીક્ષણ</u>** :-

સરકારે નિયત કરેલ ધોરણ અનુસાર આ વિભાગ સંબંધિત ખાતાના વડાની કચેરીઓનું નિરીક્ષણ હાથ ધરે છે. નિરીક્ષણ દરમ્યાન નિયમોનુસારની કોઇ ખામી ધ્યાન ઉપર આવે તો તે સુધારવા માટે માર્ગદર્શન આપવામાં આવે છે.

મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ સાથો સાથ સામાન્ય વહીવટ વિભાગના આયોજન પ્રભાગે નિયત કર્યા પ્રમાણે યોજનાકીય માહિતી રાખે છે, તથા ખાતાના વડા હેઠળ આવરી લેવાયેલી આયોજનની બાબતોની સમીક્ષા કરે છે. ખાતાના વડાઓના ખર્ચ ઉપર નિયંત્રણ માટે, ત્રિમાસિક બેઠક ગોઠવવામાં આવે છે, અને ખર્ચ અંગેની સમીક્ષા પણ કરવામાં આવે છે. આ બેઠક સચિવશ્રીની સીધી દેખરેખ હેઠળ ગોઠવવામાં આવે છે.

.

ગુજરાત સરકારના કામકાજના નિયમો

<u>પરિશિષ્ટ – ક</u>

મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગને ફાળવેલા વિષયો

૧. પોષક આહાર કાર્યક્રમ.

૨. અનૈતિક વેપાર નિવારણ અધિનિયમ – ૧૯૮૬

૩. ગુજરાત મહિલા આર્થિક વિકાસ નિગમ લિ..

૪. મહિલાઓને સમર્થ બનાવવા માટેના સંગઠનોને નાણાકીય સહાય.

૫. મહિલાઓને સમર્થ બનાવવા માટે દસ્તાવેજી કરણ અને હિમાયત.

૬. કેન્દ્રિય અને રાજય કલ્યાણ બોર્ડની પ્રવૃતિઓ સાથે સંકળાયેલી તમામ બાબતો.

૭. દહેજ પ્રતિબંધક અધિનિયમ, ૧૯૬૧

૮. મહિલા અને બાળ કલ્યાણ અને અન્ય વિભાગોમાં ચાલતી મહિલા અને બાળ કલ્યાણની પ્રવૃતિઓનું સંકલન.

.

૯. મહિલા અને બાળકો સાથે અનૈતિક વ્યવહાર સંદર્ભે ભારત સરકાર તથા અન્ય સંસ્થાઓ સાથેનો પત્ર વ્યવહાર.

૧૦. મહિલા અને બાળકોને લગતી પ્રવૃતિઓનું આયોજન, સંશોધન, મુલ્યાંકન, વિનિયમન, પરિયોજના તૈયાર કરવી, તાલીમ અને આંકડાકીય માહિતી.

.

૧૧. યુનાઇટેડ નેશન્સ ચિલ્ડ્રન ઇમરજન્સી ફંડ (યુનિસેફ) તથા તેના જેવી મહિલા અને બાળ કલ્યાણના સંદર્ભમાં કામ કરતી સંસ્થાઓ સાથેનો પત્ર વ્યવહાર.

૧૨. રાજય મહિલા આયોગને લગતી કામગીરી.

૧૩. બાલિકા સમૃધ્ધિ યોજના.

.

૧૪. મહિલાઓની જાતિય સતામણી.

૧૫. સ્વયંસિધ્ધા યોજના.

૧૬. મહિલા સામાખ્ય (રદ કરેલ છે.)

૧૭. વિધવાઓના પેન્શનને લગતી કામગીરી.

૧૮(૧) (સામાન્ય વહીવટ વિભાગને ફાળવેલ વિષયોમાં નોંધ નંબર – ૪૫ હેઠળ આવી જતી હોય તે સિવાયના) વિભાગના વહીવટી નિયંત્રણ હેઠળના તમામ રાજયપત્રિત અધિકારીઓ અને બિન રાજયપત્રિત સરકારી કર્મચારીઓની નિમણૂંકો, પદનિયુકિતઓ, બદલીઓ, બઢતીઓ, વર્તણૂંક, રજા મંજૂરી, પેન્શન અંગેની તમામ બાબતો

(૨) વિભાગના વહીવટી નિયંત્રણ હેઠળની સચિવાલય સંવર્ગની વર્ગ–૧ અને વર્ગ-૨ ના અધિકારીઓને પેન્શન મંજુર કરવાને લગતી તમામ બાબતો.

(૩) વિભાગના વહીવટી નિયંત્રણ હેઠળના સચિવાલય સંવર્ગના વર્ગ-૨ ના અધિકારીઓના સંબંધમાં : રજા મંજુર કરવી અને ગુજરાત રાજય સેવા(શિસ્ત અને અપીલ) નિયમો, ૧૯૭૧ ના નિયમ – ૬ ના અનુક્રમાંકો ૧ થી ૨ માં નિર્દિષ્ટ કર્યા પ્રમાણે શિક્ષા કરવા અને સદરહું નિયમ – ૬ ના અનુક્રમાંકો ૩ થી ૮ માં નિર્દિષ્ટ કર્યા પ્રમાણે શિક્ષા કરવા માટેની શિસ્તભંગની કાર્યવાહી શરુ કરવાને લગતી તમામ બાબતો (સા.વ.વિ. હેઠળની નોંધ નંબર – ૪૫ પણ જુઓ.).

૧૯. રાજયના હેતુઓ માટે સરકારમાં નિહીત થયેલા કે સરકારના કબજા હેઠળના અને મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગને સોંપયેલા કામ, જમીન અને મકાનો.

૨૦. આ સૂચિમાં કોઇપણ બાબતના હેતુ માટે તપાસ અને આંકડા.

૨૧. કોઇ કોર્ટમાં લેવાતી ફી સિવાય આ સૂચિમાંની કોઇ પણ બાબતો માટેની ફી.

<u>પરિશિષ્ટ – ખ</u>

મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ

અ ગ્ર સ ચિ વ શ્રી

નાયબ સચિવ (આઇ.સી.ડી.એસ.) → ઉપ સચિવ

નાયબ સચિવ (મહિલા કલ્યાણ) → ઉપ સચિવ

<u>ખાતાના વડાઓ</u>

(૧) <u>કમિશ્નરશ્રી, મહિલા અને બાળ વિકાસ</u> :-

(અ) નિયામકશ્રી(આઇ સી ડી એસ.), કમિશ્નરશ્રી, મહિલા અને બાળ વિકાસ (પોષણ આહાર) ની કચેરી, ગાંધીનગર.

(બ) સંયુક્ત કમિશ્નરશ્રી(મહિલા વિંગ), મહિલા અને બાળ વિકાસની કચેરી, ગાંધીનગર.

(૨) સભ્ય સચિવશ્રી, ગુજરાત રાજય મહિલા આયોગ, ગાંધીનગર.

(૩) નિયામકશ્રી, સમાજ સુરક્ષા ખાતુ, ગાંધીનગર.

* <u>વૈધાનિક આયોગ</u> :- ગુજરાત રાજય મહિલા આયોગ
* <u>અવૈધાનિક બોર્ડ-નિગમ</u> :- ગુજરાત મહીલા આર્થિક વિકાસ નિગમ લિમિટેડ
* <u>સલાહકાર બોર્ડ</u> :- ગુજરાત રાજય સમાજ કલ્યાણ બોર્ડ
* <u>સ્વાયત્ત સંસ્થા (રજીસ્ટર્ડ સોસાયટી)</u> :- જેન્ડર રીસોર્સ સેન્ટર,અમદાવાદ.

ભાગ - ૪

નાણાકીય જોગવાઇની સમજૂતી.

મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ તરફથી સીધી રીતે કોઇ વિકાસલક્ષી કાર્ય કરવાના થતા નથી. પરંતુ આ અંગેની નિતિના અમલ ઉપર દેખરેખ રાખવાની કામગીરી હોય છે. આથી મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ માટે ૨૨૫૧, સચિવાલય સામાજીક સેવાઓ (અ) ૦૯૦-સચિવાલય હેઠળની મંજૂર થયેલ ગ્રાન્ટનો ઉપયોગ કર્મચારી વર્ગના પગાર અને ભથ્થા માટે કરવામાં આવેલ છે.

અ. નં.	મળતર (પગાર, મોંઘવારી ભથ્થા, અન્ય ભથ્થા) પે બેન્ડ	મંજૂર થયેલ મહેકમની સંખ્યા.				
		વર્ગ-૧	વર્ગ-૨	વર્ગ-૩	વર્ગ-૪	કુલ સંખ્યા.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૧.	રૂ. ૪૪૪૦ - ૭૪૪૦	૦	૦	૦	૯	૯
૨.	રૂ. ૫૨૦૦ - ૨૦૨૦૦	૦	૦	૩	૦	૩
૩.	રૂ. ૯૩૦૦ - ૩૪૮૦૦	૦	૫	૧૭	૦	૨૨
૪.	રૂ. ૧૫૬૦૦ - ૩૯૧૦૦	૬	૦	૦	૦	૬
૫.	રૂ. ૬૭૦૦૦-૭૯૦૦૦	૧	૦	૦	૦	૧
	કુલ સરવાળો...	૭	૫	૨૦	૯	૪૧

..

સને : ૨૦૧૧-૧૨ના વર્ષ દરમ્યાન આયોજન બહાર સદરે અને આયોજન સદરે નીચે મુજબની જોગવાઇ કરવામાં આવેલ હતી.

(રૂ. હજારમાં)

ક્રમાંક	વિગત	૨૦૧૧-૧૨ ની જોગવાઇ.		
		આયોજન.	આયોજન બહાર.	કુલ.
૧	૨	૩	૪	૫
૧	માંગણી ક્રમાંક : ૧૦૫ મુખ્ય સદર : ૨૨૫૧ સચિવાલય, સામાજીક સેવાઓ.	૪૦,૦૦	૧,૯૩,૫૧	૫,૯૩,૫૧
	કુલ...	૪૦,૦૦	૧,૯૩,૫૧	૫,૯૩,૫૧

વિભાગ ખુદ ધ્વારા સીધી રીતે કોઇ વિકાસલક્ષી કાર્ય કરવાના થતાં નથી. ઉપર મુજબ થયેલ આયોજન બહારની જોગવાઇમાંથી કર્મચારીઓના પગાર, ભથ્થા, કચેરી ખર્ચ, ફર્નિચરની ખરીદી તથા અન્ય પરચૂરણ ખર્ચ કરવામાં આવેલ છે.આ ઉપરાંત સરકારની કોમ્પ્યુટરાઇઝેશનની નીતિના અમલના સંદર્ભમાં વિભાગના કોમ્પ્યુટરાઇઝેશન વિશે આયોજન હેઠળની ગ્રાન્ટમાંથી વર્ષ દરમ્યાન વિભાગ તેમજ વિભાગ હેઠળના ખાતાના વડાની કચેરી માટે કોમ્પ્યુટર હાર્ડવેરની ખરીદી તેમજ તેને સંલગ્ન ખરીદીઓ જેવી કે કાગળો, કાર્ટીઝ, પેન ડ્રાઇવ, સીડી વગેરેમાં ખર્ચ કરવામાં આવેલ છે.

.

..

...

કાર્યક્રમ અને પ્રવૃત્તિ વર્ગીકરણ
નાણાંકીય જરુરીયાત

માંગણી ક્રમાંક : ૧૦૫

મુખ્ય સદર : ૨૨૫૧ સચિવાલય સામાજીક સેવાઓ.

(રૂ. હજારમાં)

ક્રમાંક	વિગત.	૨૦૧૨ –૨૦૧૩ ની જોગવાઇ		
		આયોજન	આયોજન બહાર	કુલ
૧	૨	૩	૪	૫
૧	માંગણી ક્રમાંક : ૧૦૫ મુખ્ય સદર : ૨૨૫૧, સચિવાલય સામાજીક સેવાઓ.	૩,૦૦,૦૦	૨,૨૨,૨૨	૫,૨૨,૨૨
	કુલ રકમ રુ. ...	૩,૦૦,૦૦	૨,૨૨,૨૨	૫,૨૨,૨૨

..

...

.

કામગીરી અંદાજપત્ર : ૨૦૧૨-૨૦૧૩

કમિશ્નરશ્રી, મહિલા અને બાળ વિકાસ

(૧) નિયામકશ્રી, આઇ.સી.ડી.એસ.

સંકલિત બાળ વિકાસ યોજના (પોષક આહાર)

.

.

.

.

સંકલિત બાળ વિકાસ યોજના

પ્રસ્તાવના

પોષણ કાર્યક્રમ એ રાષ્ટ્રિય આરોગ્ય નીતિઓનો એક ભાગ છે. સંકલિત બાળવિકાસ સેવા કાર્યક્રમ સેવાનું પેકેજ પુરું પાડે છે. સંકલિત બાળ વિકાસ સેવા યોજના એ લાભાર્થીલક્ષી પોષણ કાર્યક્રમ છે. આ કાર્યક્રમ હેઠળ ૬ વર્ષથી નાની વયના બાળકોને ૫૦૦ કેલેરી અને ૧૨ થી ૧૫ ગ્રામ પ્રોટીન મળી રહે તેવો પોષણયુકત આહાર આપવામાં આવે છે. અને કુપોષિત-અતિશય ઓછા વજનવાળા બાળકોને ૮૦૦ કેલેરી અને ૨૦ થી ૨૫ ગ્રામ પ્રોટીન મળી રહે તેવો પોષણયુકત આહાર આપવામાં આવે છે. જયારે સગર્ભા - ધાત્રી માતા અને કિશોરીઓને આ યોજના હેઠળ ૬૦૦ કેલેરી ખોરાક અને ૧૮ થી ૨૦ ગ્રામ પ્રોટીન મળી રહે તેવો પોષણયુકત આહાર આપવામાં આવે છે.

પુરકપોષણ ના દૈનિક ખર્ચના નોર્મ્સ તથા કેલેરી અને પ્રોટીન ના પ્રમાણમાં વધારો

નં.	વિગત	પોષણયુકત આહાર માં જુનુ પ્રમાણ	પોષણયુકત આહાર ના જુના દૈનિક દર	પોષણયુકત આહારમાં સુધારેલ પ્રમાણ	પોષણયુકત આહાર ના સુધારેલ દૈનિક દર .
૧	૬ વર્ષથી નાની વયના બાળકો	૩૦૦ કેલેરી અને ૮ થી ૧૦ ગ્રામ પ્રોટીન	રૂ. ૨.૦૦	૫૦૦ કેલેરી અને ૧૨ થી ૧૫ ગ્રામ પ્રોટીન	રૂ. ૪.૦૦
૨	કુપોષિત-અતિશય ઓછા વજનવાળા બાળકો	૬૦૦ કેલેરી અને ૧૬ થી ૨૦ ગ્રામ પ્રોટીન	રૂ. ૨.૭૦	૮૦૦ કેલેરી અને ૨૦ થી ૨૫ ગ્રામ પ્રોટીન	રૂ. ૬.૦૦
૩	સગર્ભા-ધાત્રી માતા અને કિશોરીઓ	૫૦૦ કેલેરી અને ૨૦ થી ૨૫ ગ્રામ પ્રોટીન	રૂ. ૨.૩૦	૬૦૦ કેલેરી અને ૧૮ થી ૨૦ ગ્રામ પ્રોટીન	રૂ. ૫.૦૦

આ યોજના હેઠળનાના બાળકો અને સગર્ભા/ધાત્રી માતાઓને પૂરકપોષણ (૨) પૂર્વ પ્રાથમિક શિક્ષણ (૩) રોગ પ્રતિકારક રસીઓ (૪) આરોગ્ય તપાસ (૫) રેફરલ સેવાઓ (૬)આરોગ્ય અને પોષણ વિષયક શિક્ષણની સેવાઓ આપવામાં આવે છે. આ કાર્યક્રમ હેઠળ મુખ્યત્વે બાળ વિકાસ યોજના અમલમાં છે.

રાજયમાં સૌ પ્રથમ ૧૯૭૫માં છોટાઉદેપુર ખાતે આ યોજના હેઠળ ઘટક મંજુર કરવામાં આવેલ ત્યાર બાદ ઘટકોમાં ક્રમશ વધારો થયેલ છે માહે ડીસે.-૨૦૧૧ ના અંતે મંજુર થયેલા

૩૩૬ ઘટકો પૈકી ૩૩૬ ઘટકો કાર્યાવિન્ત થયેલા છે. રાજયમાં કાર્યાવિન્ત થયેલા ૫૦૧૩૪ નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રો) ધ્વારા ૪૫.૪૬ લાખ લાભાર્થીઓને આવરી લેવામા આવેલ છે. જે સિધ્ધિ રાજય આયોજન હેઠળના લાભાર્થી લક્ષ્યાંક ૪૪.૫૦ લાખ સામે ૧૦૨.૧૫ ટકા જેટલી થાય છે.

સંકલીત બાળ વિકાસ યોજના ૨૦ મુદા કાર્યક્રમ હેઠળ આવરી લીધેલ છે.

<u>આ યોજનામાં મુખ્ય હેતુઓ નીચે મુજબ છે.</u>

૧. ૦ થી ૬ વષના બાળકોનું પોષણ અને આરોગ્ય સ્તર સુધારવું

૨. બાળકોના શારીરીક, માનસિક અને સામાજીક વિકાસનો પાયો નાખવો.

૩. બાળ મૃત્યુ, બાળરોગ અને કુપોષણ તથા અધવચ્ચે શાળા છોડી જવાનું પ્રમાણ ઘટાડવું

૪. બાળ વિકાસને વેગ આપવા માટે વિવિધ ખાતા અને વિભાગ વચ્ચે કાયક્રમના અમલ માટે અસરકારક સંકલન કરવું

૫. પોષણ અને આરોગ્ય અંગેના વ્યવિસ્થત શિક્ષણ ધ્વારા બાળકના પોષણ અને આરોગ્ય અંગેની સામાન્ય કાળજી રાખવા માતાઓની કાર્યક્ષમતા સુધારવી.

રાજય સરકાર આયોજીત ૨૦ મુદા કાર્યક્રમ હેઠળ પોષણ કાર્યક્રમને આવરી લેવામાં આવેલ છે તેમજ દર માસે આ કાર્યક્રમ હેઠળ થયેલ સિધ્ધની સમીક્ષા કરવામાં આવે છે. ૨૦ મુદા કાર્યક્રમ હેઠળ સને ૨૦૧૧-૧૨ના વર્ષ માટે ભારત સરકારે આપેલ લક્ષ્યાંક સામે ડિસેમ્બર-૨૦૧૧ અંતીત સિધ્ધિ નીચે પ્રમાણે છે.

.

વિગત	લક્ષ્યાંક	સિધ્ધિ	સિધ્ધિ ટકામાં
ઘટકો	૩૩૬	૩૩૬	૧૦૦ ટકા
(નંદઘર (આંગણવાડી)ઓ)	૫૦૨૨૬	૫૦૧૩૩	૯૯.૮૧ ટકા
લાભાર્થીઓ	૪૪૫૦૦૦૦	૪૮૩૪૮૫૦	૧૦૮.૬૨ ટકા

સને ૧૯૭૫ થી જુદીજુદી પંચવર્ષીય યોજનાના સમયગાળા દરમ્યાન સંકલિત બાળ વિકાસ યોજના હેઠળ મંજુર થયેલા ઘટકો તેમજ નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રો ની ઉત્તરોત્તર પ્રગતિ નીચે મુજબ છે.

પંચવર્ષીય તથા વાર્ષિક યોજનાનો સમયગાળા	આઇ.સી.ડી.એસ યોજના હેઠળના ઘટકોની સંખ્યા		યોજનાના અંતે ઉત્તરોત્તર વધતા જતા ઘટકોની વિસ્તાર મુજબની ફાળવણી			આઇ.સી.ડી.એસ યોજના હેઠળના નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રોની સંખ્યા	
	યોજના દરમ્યાન મંજુર થયેલા ઘટકો	યોજનાના અંતે ઉત્તરોત્તર વધતા જતા ઘટકો	ગ્રામ્ય વિસ્તાર હેઠળના ઘટકો	શહેરી વિસ્તાર હેઠળના ઘટકો	આદીજાતિ વિસ્તાર હેઠળના ઘટકો	યોજના દરમ્યાન મંજૂર થયેલા નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રો	યોજનાના અંતે ઉત્તરોત્તર વધતા જતા નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રો
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮
૧૯૭૫-૮૦	૭	૭	૩	૧	૩	૧૨૦૫	૧૨૦૫
૧૯૮૦-૮૫	૫૬	૬૩	૨૬	૫	૩૨	૯૧૪૪	૧૦૩૪૯
૧૯૮૫-૯૦	૫૨	૧૧૫	૭૫	૭	૩૩	૮૭૫૦	૧૯૦૯૯
૧૯૯૦-૯૧	૧	૧૧૬	૭૬	૭	૩૩	૪૭	૧૯૧૪૬
૧૯૯૧-૯૨	૪	૧૨૦	૮૦	૭	૩૩	૬૭૨	૧૯૮૧૮
૧૯૯૨-૯૭	૪૩	૧૬૩	૧૨૦	૯	૩૪	૧૦૪૫૩	૩૦૨૭૧
૧૯૯૭-૨૦૦૦	૪૦	૨૦૩	૧૪૬	૧૨	૪૫	૫૬૬૨	૩૫૯૩૩
૨૦૦૦-૦૬	૨૪	૨૨૭	૧૬૯	૧૨	૪૬	૨૦૨૮	૩૭૯૬૧
૨૦૦૬-૨૦૦૭	૩૩	૨૬૦	૧૯૩	૧૫	૫૨	૩૫૨૩	૪૧૪૮૪
૨૦૦૭-૨૦૦૮	૦	૨૬૦	૧૯૩	૧૫	૫૨	૨૬૯૫	૪૪૧૭૯
૨૦૦૮-૨૦૦૯	૦	૨૬૦	૧૯૩	૧૫	૫૨	૦	૪૪૧૭૯
૨૦૦૯-૨૦૧૦	૭૬	૩૩૬	૨૩૩	૨૩	૮૦	૪૪૩૮	૪૮૬૧૭
૨૦૧૦-૨૦૧૧	૦	૩૩૬	૨૩૩	૨૩	૮૦	૧૬૦૯	૫૦૨૨૬
૨૦૧૧-૨૦૧૨ (ડિસેમ્બર-૧૧ અંતિત)	૦	૩૩૬	૨૩૩	૨૩	૮૦	૦	૫૦૨૨૬

નાણાકીય જોગવાઇ અને ખર્ચ

રાજય સરકાર ધ્વારા સંકલિત બાળ વિકાસ યોજના હેઠળ ઘણી ઉદારનીતી અપનાવીને જુદા જુદા નાંણાકીય વર્ષમાં નાણાકીય જોગવાઇમાં વધારો કરેલ છે. સને ૨૦૦૨-૨૦૦૩ થી સને ૨૦૧૧-૨૦૧૨ના વર્ષની જોગવાઇ અને ખર્ચની વિગત નીચે મુજબ છે.

વર્ષ	પંચવર્ષીય યોજના હેઠળ વાષિક આયોજન (રૂ. લાખમાં)	સુધારેલ બજેટ મુજબ નાણાકીય જોગવાઇ (રૂ. લાખમાં)	થયેલ ખર્ચ
૨૦૦૨-૨૦૦૩	૪૧૯૩.૦૦	૪૧૯૩.૦૦	૪૩૮૩.૨૨
૨૦૦૩-૨૦૦૪	૫૨૦૦.૦૦	૫૨૦૦.૦૦	૪૯૧૫.૧૫
૨૦૦૪-૨૦૦૫	૬૨૧૬.૦૦	૬૨૧૬.૦૦	૫૯૦૦.૨૭
૨૦૦૫-૨૦૦૬	૯૦૧૮.૩૦	૯૦૧૮.૩૦	૯૦૧૮.૩૦
૨૦૦૬-૨૦૦૭	૮૫૧૬.૦૦	૮૫૧૬.૦૦	૮૫૧૬.૦૦
૨૦૦૭-૨૦૦૮	૧૪૩૦૬.૫૮	૧૪૩૦૬.૫૮	૧૪૩૦૬.૫૮
૨૦૦૮-૨૦૦૯	૨૩૭૫૦.૦૦	૨૭૬૧૧.૭૬	૨૭૬૧૧.૭૬
૨૦૦૯-૨૦૧૦	૩૫૭૦૩.૭૮	૪૪૪૧૯.૦૯	૪૪૪૧૯.૦૯
૨૦૧૦-૨૦૧૧	૭૭૪૮૧.૦૦	૮૦૦૩૬.૧૮	૭૬૫૦૧.૦૫
૨૦૧૧-૧૨(ડીસેમ્બર-૧૧ અંતિત)	૧૧૩૮૯૦.૩૧	૧૩૪૧૪૬.૫૦	૮૮૨૮૯.૦૦

સને ૨૦૧૨-૧૩ના વર્ષ માટે આ યોજના માટે રૂ. ૧૮૭૫૪૧.૬૬ લાખની જોગવાઇ સુચવવામાં આવેલ છે. હાલમાં આ યોજના હેઠળ રાજય સરકાર ધ્વારા નીચે મુજબનો ખર્ચ કરવામાં આવે છે.

(૧) સંકલિત બાળ વિકાસ યોજના હેઠળ પૂરક પોષણની ખાધ સામગ્રી, વાહતુક ખર્ચ, બળતણ અને મસાલા માટે ૬ વર્ષથી નાની વયના બાળકો માટે રોજના રૂ.૪.૦૦ લેખે અને કુપોષિત-અતિશય ઓછા વજનવાળા બાળકો માટે રોજના રૂ.૬.૦૦ લેખે ખર્ચ કરવામાં આવે છે. જયારે સગર્ભા - ધાત્રી માતા અને કિશોરીઓ માટે રોજના રૂ.૫.૦૦ લેખે લાભાથી દીઠ ખર્ચ કરવામાં આવે છે. તેમાંથી રાજય સરકાર ૫૦ ટકા ખર્ચ ભોગવે છે અને ભારત સરકાર ૫૦ ટકા ખર્ચ ભોગવે છે.

આ ઉપરાંત નીચે મુજબનો ખર્ચ કેન્દ્ર સરકાર ધ્વારા ભોગવવામાં આવે છે.

ક્રમ	વિગત	રકમ રૂ.
૧	દરેક નંદઘર (આંગણવાડી)દીઠ નંદઘર (આંગણવાડી) વર્કરને આપવામાં આવતું માસિક માનદવેતન મેટ્રીક પાસ અને પાંચ વષનો કરતા ઓછો અનુભવ	૧૫૦૦
	મેટ્રીક પાસ અને પાંચ વષ નો અનુભવ	૧૫૩૧
	મેટ્રીક પાસ અને દસ વષ નો અનુભવ	૧૫૬૩

	નોન મેટ્રીક અને પાંચ વષ કરતા ઓછો અનુભવ	૧૪૩૮
	નોન મેટ્રીક અને પાંચ વષ નો અનુભવ	૧૪૬૯
	નોન મેટ્રીક અને દસ વષ નો અનુભવ	૧૫૦૦
૨	દરેક નંદઘર (આંગણવાડી)દીઠ નંદઘર (આંગણવાડી) હેલ્પરને આપવામાં આવતું માસિક માનદવતેન	૭૫૦
૩	નંદઘર (આંગણવાડી) દીઠ વાર્ષિક કન્ટીજન્સી ખર્ચ	૬૦૦
૪	રાજય, જીલ્લા અને તાલુકા કક્ષાના કચેરીનું મહેકમ અંગેનો તમામ ખર્ચ	
૫	નંદઘર (આંગણવાડી) કક્ષાએ પ્રિ-સ્કુલ કીટ માટે નંદઘર (આંગણવાડી) દીઠ	૧૦૦૦
૬	નંદઘર (આંગણવાડી) કક્ષાએ મેડીકલ કીટ માટે નંદઘર (આંગણવાડી) દીઠ	૬૦૦
૭	ઇવોલ્યુશન અને મોનીટરીંગ નંદઘર (આંગણવાડી) દીઠ	૫૦૦
૮	આઇ.ઇ.સી. ઘટક માટે નંદઘર (આંગણવાડી) દીઠ	૧૦૦૦

આ યોજના માટે નીચે જણાવેલ અમલીકરણ ઢાંચો અસિત્તવમાં છે.

અમલીકરણ નો ઢાંચો

આ કાર્યક્રમ નીચેના અમલીકરણના ઢાંચામાં રહીને પચાંયત અને આરોગ્યના કર્મચારીઓ ધ્વારા તેઓની દેખરેખ હેઠળ ચલાવવામાં આવે છે.

મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ,ગાંધીનગર

કમિશ્નરશ્રી/નિયામકશ્રી મહિલા અને બાળ વિકાસ ની કચેરી,ગાંધીનગર

પ્રોગ્રામ ઓફીસરની કચેરી / સંબધિત જીલ્લા પંચાયત જીલ્લા વિકાસ અધિકારીશ્રી – પ્રોગ્રામ ઓફીસરશ્રી

સંકલિત બાળ વિકાસ અધિકારીની કચેરી- સંબધિત તાલુકા પંચાયત/ સંબધિત મ્યુ કોર્પોરેશન- સ્વૈછિક સંસ્થા- સંબધિત મ્યુની કમિશ્નર શ્રી સંકલિત બાળ વિકાસ અધિકારીશ્રી -તાલુકા વિકાસ અધિકારીશ્રી મુખ્ય સેવિકાઓ પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્રના તબીબી અધિકારીશ્રીઓ

સ્થાનિક કક્ષાની નંદઘર (આંગણવાડી)ઓ-નંદઘર (આંગણવાડી) વર્કરહેલ્પર સુપરવાઇઝર-ફીમેલ હેલ્થ વર્કર

વિભાગ-૨

સંકલિત બાળ વિકાસ યોજના હેઠળ બારમી પંચવર્ષીય યોજના ૨૦૧૨-૨૦૧૭ માટે રૂ.૯૪૭૭.૬૪ લાખની જોગવાઇ કરવામાં આવી છે તેમજ ૫૦ લાખ લાભાર્થીઓને લાભ આપવાનું નકકી કરવામાં આવેલ છે.

પોષણ કાર્યક્રમ હેઠળ છેલ્લા પાંચ વર્ષ દરમ્યાન ફાળવવામાં આવેલ ભૌતિક લક્ષ્યાંક સામે થયેલ પ્રગતિ નીચે મુજબ છે.

ક્રમ. નં.	વર્ષ	ભૌતિક લાભાર્થી લક્ષ્યાંક અને સિધ્ધિ		
		લાભાર્થી લક્ષ્યાંક	લાભાર્થી સિધ્ધિ	લાભાર્થી સિધ્ધિ ટકામાં
૧	૨૦૦૬-૨૦૦૭	૩૬૦૦૦૦૦	૨૦૪૨૩૫૮	૫૬.૭૨
૨	૨૦૦૭-૨૦૦૮	૩૬૦૦૦૦૦	૨૪૫૩૧૩૬	૬૮.૧૪
૩	૨૦૦૮-૨૦૦૯	૩૬૦૦૦૦૦	૩૨૧૬૨૧૪	૮૯.૩૪
૪	૨૦૦૯-૨૦૧૦	૪૦૦૦૦૦૦	૩૫૧૭૩૯૦	૮૭.૯૩
૫	૨૦૧૦-૨૦૧૧	૪૪૫૦૦૦૦	૪૫૭૮૭૮૩	૧૦૨.૮૯
૬	૨૦૧૧-૨૦૧૨ (ડિસેમ્બર-૧૧ અંતિત)	૪૪૫૦૦૦૦	૪૮૩૪૮૫૦	૧૦૮.૬૨

પોષણ કાયક્રમ હેઠળ માટે રાજય આયોજન/આયોજન બહાર હેઠળ કરવામાં આવેલ જોગવાઇ અને તેની સામે થયેલ ખર્ચની વિગત નીચે મુજબ છે. **રકમ રુ .લાખમાં**

અનુ. નં.	નાણાકીય જોગવાઇ અને ખર્ચ						
	વર્ષ	આયોજન હેઠળ			આયોજન બહાર		
		મુળ જોગવાઇ	સુધારેલ જોગવાઇ	ખર્ચ	મુળ જોગવાઇ	સુધારેલ જોગવાઇ	ખર્ચ
૧	૨૦૦૬-૨૦૦૭	૮૫૧૬.૦૦	૮૫૧૬.૦૦	૮૫૧૬.૦૦	૧૨૯૪૭.૦૦	૧૧૯૬૬.૮૦	૧૧૯૬૬.૮૦
૨	૨૦૦૭-૨૦૦૮	૧૨૦૦૦.૦૦	૧૪૩૦૬.૫૮	૧૪૩૦૬.૫૮	૧૧૮૭૪.૬૧	૧૧૯૮૨.૨૦	૧૧૯૮૨.૨૦
૩	૨૦૦૮-૨૦૦૯	૨૩૭૫૦.૦૦	૨૭૬૧૧.૭૬	૨૭૬૧૧.૭૬	૧૧૮૭૪.૬૧	૧૬૧૫૯.૫૦	૧૬૧૫૯.૫૦
૪	૨૦૦૯-૨૦૧૦	૬૧૦૦૦.૦૦	૪૪૪૧૯.૦૯	૪૪૪૧૯.૦૯	૧૫૫૯૮.૭૪	૨૨૧૦૫.૩૨	૨૨૧૦૫.૩૨
૫	૨૦૧૦-૨૦૧૧	૭૭૪૮૧.૦૦	૮૦૬૭૬.૦૮	૭૬૫૦૧.૦૨	૨૦૦૩૭.૬૬	૨૫૭૩૬.૭૮	૨૫૭૩૯.૩૫
૬	૨૦૧૧-૧૨ (ડિસેમ્બર-	૧૧૩૮૯૦.૩૧	૧૩૪૧૪૬.૫૦	૮૭૫૦૦.૭૯	૧૦૫૨.૧૩	૧૨૫૬.૮૦	૭૮૮.૨૧.

	૧૧ અંતિત)						

આઇ.સી.ડી.એસ. યોજના માટેની આયોજન સદરે કરવામાં આવેલ જોગવાઇ પૈકી સને ૨૦૧૨-૧૩ ના વર્ષ માટેની રૂ ૧૪૯૬ લાખની જોગવાઇ આદીજાતિ વિકાસ વિભાગ ના હવાલે રાખેલ છે.

વિભાગ-૩

મહત્વના કાર્યક્રમ પરત્વે કામગીરી સમીક્ષા

(૧) ફોર્ટીફાઇડ બ્લેન્ડેડ ફુડ-

આઇ.સી.ડી.એસના લાભાર્થીઓ માટે આંગણવાડી પર બનતો ખોરાક ૩ વર્ષથી નાના બાળકો ખાઇ શકતા નથી આ વય જુથના કુપોષણના પ્રમાણ નીંચુ લાવવા માટે વિશેષ પૂરક પોષણની જરુર હોય છે. જૂન-૨૦૦૭માં બાલભોગ કાર્યક્રમ અંતગત !! ‘‘રેડી ટુ ઇટ‘‘ ફોર્ટીફાઇડ બ્લેન્ડેડ કુડની શરુઆત કરવામાં આવી. દૈનિક ૮૦ ગ્રામ પ્રતિ લાભાથી ફોર્ટીફાઇડ બ્લેન્ડેડ કુડ આપવામાં આવે છે. ૫૦૦ ગ્રામ ના પેકેટમાં ‘‘ટેક હોમ‘‘ રાશન તરીકે લાભાર્થી બાળકોની માતા ને ઘરે લઇ જવા દેવામા આવે છે. ૧૫ દિવસે એક વખત બે પેકેટ આપવામાં આવે છે. ફોર્ટીફ્રાઇડ બ્લેન્ડેડ કુડમાં પ્રોટીન કેલેરી ઉપરાંત નીચે પ્રમાણે સુક્ષ્મ પોષક તત્વો ઉમેરવામાં આવે છે.

અ.ન.	સુક્ષ્મ પોષક તત્વ	૮૦ ગ્રામ દીઠ પ્રમાણ
૧	કેલ્શિયમ	૨૨૫ મિલિગ્રામ
૨	આર્યન	૭.૫ મિલિગ્રામ
૩	આયોડીન	૫૦ માઇકોગ્રામ
૪	ઝીંક	૫ મિલિગ્રામ
૫	વિટામિન-એ	૨૦૦ મિલિગ્રામ
૬	રિબોફલેવિન	૦.૫ મિલિગ્રામ
૭	એસ્કોબિક એસીડ	૨૦ મિલિગ્રામ
૮	ફોલીક એસિડ	૨૦ માઇકોગ્રામ
૯	વિટામિન-બી-૧૨	૦.૫ માઇકોગ્રામ

માર્ચ-૨૦૦૯ અંતીત ૬ માસથી ૩ વષ સુધીના કુલ ૧૧૨૪૯૫૪ બાળકોને ફોટીફાઇડ બ્લેન્ડેડ ફુડ હેઠળ આવરી લેવામાં આવ્યા છે.

(૨) ***ફોર્ટીફાઇડ આટા***

સંકલિત બાળ વિકાસ યોજનાના ૩ થી ૬ વષના બાળકો સગર્ભા ધાત્રી અને કિશારીઓને જે પૂરક આહાર આપવામાં આવે છે. તેમા રોજીંદી જરુરીયાત ના સુક્ષ્મ પોષક તત્વોના ૫૦ ટકા આપવા જરુરી છે. આ માટે લાભાથી દીઠ ૮૦ ગ્રામ રેશન પ્રમાણ નકકી કરવામાં આવેલ છે. અને ૯ આવશ્યક સુક્ષ્મ પોષક તત્વો નિયત કરવામાં આવેલ છે. (આર.ડી.એ. રેકમન્ડેડ ડાયટરી એલાઉન્સ ના ૫૦ ટકા સુક્ષ્મ પોષક તત્વો આપવામાં આવે છે.) આથી રાજયના અમદાવાદ જીલ્લાના દસ્કોઇ ઘટકમાં ઘઉના બદલે ફોર્ટીફાઇડ આટો આપવાના પાયલોટ પ્રોજેકટના પરીણામોથી પ્રેરીત થઇ અમદાવાદ જીલ્લાના તમામ ઘટકો શહેરી ઘટકો અને સાબરકાઠા જીલ્લામા; પ્રથમ તબકકામાં અને અન્ય ૧૦ આદીવાસી જીલ્લાઓમાં બીજા તબકકામાં ફોર્ટીફાઇડ આટો શરુ કરવામાં આવેલ. હવે સમગ્ર રાજયમાં ફોર્ટીફાઇડ આટો આપવામાં આવે છે. ચણા અને તેલ ની સાથે ફોર્ટીફાઇડ આટાના ઉપયોગથી લભાર્થીઓને આંગણવાડી કેન્દ્ર પર રાંધેલો ખોરાક આપવામાં આવે છે. આ પધ્ધતિ હેઠળ માર્ચ-૨૦૦૯ અંતીત કુલ ૪૮૧૧૪૭ માતાઓ અને ૩ થી ૬ વર્ષના ૧૨૭૫૬૫૯ બાળકો ને આવરી લેવામાં આવ્યા છે ફોર્ટીફાઇડ આટાની સેલ્ફ લાઇફ ૪૫ દિવસની હોય છે. ફોર્ટીફાઇડ આટામાં પણ રેડી ટુ ઇટ ફોર્ટીફાઇડ બ્લેન્ડેડ ફુડની જેમ સુક્ષ્મ પોષક તત્વો કૈલ્શિયમ, આયન આયોડીન ઝીંક વિટામીન-એ રિબોફલેવીન એસ્કોબિક એસીડ વિટામિન બી ૧૨ તથા ફોલિક એસીડ ઉમેરવામાં આવે છે.

(3) પોષણયુકત ચોકલેટ (ન્યુટ્રી કેન્ડી)

જૂન ૨૦૦૭ માં બાલભોગ કાર્યક્રમ અંતગત પોષણયુકત ચોકલેટનું લોન્ચીંગ કરવામાં આવ્યુ શરુઆતમાં પાયલોટ પ્રોજેકટ તરીકે બનાસકાંઠા, વડોદરા ભરુચ નર્મદા ડાંગ, સાબરકાંઠા સુરત, વલસાડ અને નવસારી એમ કુલ ૯ જીલ્લાના ૧૮ ઘટકોમાં શરુ કરવામાં આવ્યું ૩ થી ૬ વષના ૧૨ લાખ બાળકોને પોષણયુકત ચોકલેટ આપવાની યોજના હાલમાં સમગ્ર રાજયમાં અમલમાં છે. ૩ ગ્રામની એક ચોકલેટ દરરોજ બાળક દીઠ ૩ થી ૬ વષના તમામ બાળકોને આપવામાં આવે છે. ૧૦૦૦ નંગના પેકેટમાં ઘટક કક્ષાએ પોષણયુકત ચોકલેટ પુરુ પાડવામાં આવે છે. તેની સેલ્ફ લાઇફ ચાર માસની હોય છે. પોષણયુકત ચોકલેટમાં નીચે પ્રમાણેના સુક્ષ્મ પોષક તત્વો .ઉમેરવામાં આવે છે.

અ.ન.	સુક્ષ્મ પોષક તત્વ	એક કેન્ડીમાં પ્રમાણ

૧	આયન	૭.મિલિગ્રામ
૨	વિટામિન-એ	૯૯.૦ માઇકોગ્રામ
૩	ફોલીક એસીડ	૧૫.૦ માઇકોગ્રામ
૪	વિટામિન-સી	૧૦.૦ મિલિગ્રામ

<u>મોબાઇલ આંગણવાડી</u>

રાજયના છુટા છવાયા વિસ્તારો જેમાં ભારત સરકાર ની ગાઈડ લાઈન મુજબ આંગણવાડી કેન્દ્ર મંજુર કરવામાં આવેલ નથી તેવા વિસ્તારોને સંકલિત બાળવિકાસ યોજના નો લાભ મળે તે માટે રાજય સરકાર દવારા મોબાઇલ આંગણવાડી શરૂ કરવાની યોજના અમલમાં મુકવામાં આવેલ છે.

(૬) ***<u>આંગણવાડી કેન્દ્રોનું ગ્રેડીંગ (શ્રેણીકરણ)</u>***

ગુજરાત રાજયમાં આંગણવાડી કેન્દ્રોના માધ્યમથી લાભાથીઓને વિવિધ સેવાઓ પહોંચાડવામાં આવે છે. આ સેવાઓની ગુણવત્તા ચકાસવાના હેતુથી આંગણવાડી કેન્દ્રો નું શ્રેણીકરણ (ગ્રેડીંગ) મૂલ્યાકન પધ્ધતિ ગુજરાત સરકાર ધ્વારા અમલમાં મુકવામાં આવી છે. આંગણવાડી કેન્દ્રો ધ્વારા અપાતી સેવાઓ જેવી કે પૂરક પોષણ, આરોગ્ય તપાસ, રસીકરણ સદર્ભ સેવાઓ આરોગ્ય પોષણ શિક્ષણ પૂર્વ પ્રાથમિક શિક્ષણ તેમજ વિવિધ યોજના જેવીકે કીશોરી શકિત યોજના, એડોલેશન એનેમીયા કન્ટ્રોલ પ્રોગ્રામ બાલીકા સમૃધ્ધિ યોજના, નેશનલ ન્યુટ્રીશન પ્રોગ્રામ ફોર એડોલેશન્ટ ગલ્સ, આંગણવાડીના મકાનો, સંપૂણ સ્વચ્છતા અભીયાન મેડીસીન કીટ વગેરે યોજનાકીય સેવાઓનો લાભ વધુમાં વધુ લાભાર્થીઓને મળે તેમજ તેમાં સુધારાને શું આવશ્યકતા છે તે માટે રાજયકક્ષાએથી સ્વસ્થ સ્પધાત્મક વાતાવરણ ઉભુ કરવા માટે એક મોડયુલ તૈયાર કરીને આ કામગીરી (ગ્રેડીંગ) કરવામાં આવી રહી છે.

<u>આંગણવાડી કેન્દ્રોનું ગ્રેડીંગ અંગેની માકીંગ સીસ્ટમ નીચે મુજબની ગણાશે.</u>

અ ન	મેળવેલ માકસ	આંગણવાડી કેન્દ્રોનો ગ્રેડ
(૧)	૧૮૦ થી ૨૪૦	ગ્રેડ-૧
(૨)	૧૨૦ થી ૧૭૯	ગ્રેડ-૨
(૩)	૧૧૯ કે તેથી ઓછા	ગ્રેડ-૩

<u>વષ ૨૦૦૭-૨૦૦૮માં આંગણવાડી કેન્દ્રોનું ગ્રેડીંગ કરવામાં આવતાં નીચે મુજબના પરીણામ પ્રાપ્ત થયેલ છે.</u>

મંજુર આંગણવાડી કેન્દ્રોની સંખ્યા	કાર્યાવિન્ત આંગણવાડી કેન્દ્રોની સંખ્યા	શ્રેણીકરણ કરેલ આંગણવાડીકેન્દ્રો ની સંખ્યા	ગ્રેડ-૧ માં આવતી આંગણવાડી કેન્દ્રો	ગ્રેડ-૨ માં આવતી આંગણવાડી કેન્દ્રો	ગ્રેડ-૩ માં આવતી આંગણવાડી કેન્દ્રો
૪૪૧૭૯	૪૨૫૫૯	૩૩૫૦૬	૧૧૧૦૧	૧૮૧૯૯	૪૨૦૬

ભાગ - ૩

પત્રક - ક

કાર્યક્રમ અને પ્રવૃત્તિનું વગીકરણ

નાણાકીય જરુરીયાત દશાવતુ પત્રક

વષ ૨૦૧૦ -૨૦૧૧ મુખ્ય સદર ૨૨૩૬ પોષણ

(રુપીયા હજારમાં) .

ક્રમ	પેટા સદરનું નામ/ ગૌણ સદર/ માંગણી નંબર	૨૦૧૦ -૧૧ નો ખરેખર ખર્ચ		
		પ્લાન	નોન પ્લાન	કુલ
૧	માંગણી નંબર ૧૦૬ એસ.એન.પી	૯૦૦૦૦૦	૩૯૧૯	૯૦૩૯૧૯
૨	માંગણી નંબર ૧૦૬ --આઇસીડીએસ જનરલ	૨૯૧૫૮૯૧૩	૧૦૭૯૧૩૦	૨૧૦૨૦૨૧
૩	માંગણી નંબર ૧૦૬ આંગણવાડી રીપેરીંગ	૧૦૦૦૦૦	૦૦	૧૦૦૦૦૦
૪	માંગણી નંબર ૧૦૬ બાલીકા સમૃધ્ધિ યોજના	૧૦૦૦૦૦	૦	૧૦૦૦૦
૫	માંગણી નંબર ૧૦૬ આંગણવાડી બાંધકામ	૧૦૦૦૦૦૦	૦	૫૦૦૦૦૦
૬	માંગણી નંબર ૧૦૬ એનીમીયા કંટ્રોલ પ્રોગ્રામ	૦૦૦૦	૦	૦૦૦૦
૭	માંગણી નંબર ૯૬ આઇસીડીએસ ટ્રાયબલ	૧૪૩૫૫૩૦ (ગુજરાત પેટર્ન સહીત)	૬૬૦૦૦૦	૨૦૯૫૫૩૦
૮	માંગણી નંબર ૯૫ એસ.સી પી	૫૪૩૯૦૦	૦	૫૪૩૯૦૦
૯	માંગણી નંબર ૧૦૬ માતા યશોદા એવોર્ડ	૧૧૦૭૮	૦	૧૧૦૭૮
૧૦	માંગણી નંબર ૧૦૬ સંકલિત બાળ વિકાસ યોજનાનું સશકિતકરણ	૩૭૫૯૭	૮૮૩૩૩	૧૨૫૯૩૦
૧૧	માંગણી નંબર ૧૦૬ કિશોરી બાળાઓના સશકિતકરણમાટેની રાજીવગાંધી યોજના	૬૪૦૦૮૪	૦	૬૪૦૦૮૪
	કુલ	**૭૬૮૪૦૦૨**	**૧૮૩૧૩૮૨**	**૯૫૧૫૩૮૪**

ભાગ - ૩

પત્રક - ક

કાર્યક્રમ અને પ્રવૃત્તિનું વર્ગીકરણ

નાણાકીય જરુરીયાત દશાવતુ પત્રક

વષ ૨૦૧૨ – ૨૦૧૩ મુખ્ય સદર ૨૨૩૬ પોષણ

(રુપીયા હજારમાં)

ક્રમ	પેટા સદરનું નામ/ ગૌણ સદર/ માંગણી નંબર	૨૦૧૨ – ૨૦૧૩ની સુચવેલ જોગવાઇ		
		પ્લાન	નોન પ્લાન	કુલ
૧	માંગણી નંબર ૧૦૬ એસ.એન.પી	૧૧૬૮૭૮૦	૪૮૦૧	૯૦૩૯૧૯
૨	માંગણી નંબર ૧૦૬ આઇસીડીએસ પગાર અને ભથ્થાં	૩૫૫૨૭૨	૨૯૭૭૬૯૬	૩૩૩૨૯૬૮
૩	માંગણી નંબર ૧૦૬ -- આઇસીડીએસ જનરલ	૧૬૨૬૨૫૦	૧૬૨૬૨૫૦	૩૨૫૨૫૦૦
૩	માંગણી નંબર ૧૦૬ આંગણવાડી રીપેરીંગ	૪૦૨૩૦૦	૦૦	૪૦૨૩૦૦
૪	માંગણી નંબર ૧૦૬ કિશોરી બાળાઓના સશકિતકરણમાટેની રાજીવગાંધી યોજના	૨૮૯૯૩૪	૩૨૭૯૩૪	૬૧૭૮૬૮
૫	માંગણી નંબર ૧૦૬ બાલીકા સમૃધ્ધિ યોજના	૧૦૦૦૦૦	૦	૧૦૦૦૦૦
૬	માંગણી નંબર ૧૦૬ આંગણવાડી બાંધકામ	૫૧૧૯૧૨૫	૦	૫૧૧૯૧૨૫
૭	માંગણી નંબર ૧૦૬ ઈન્દિરાગાંધી માતૃત્વ સહયોગ યોજના	૦૦૦	૨૦૭૫૦૦	૨૦૭૫૦૦
૮	માંગણી નંબર ૯૬ આઇસીડીએસ ટ્રાયબલ	૮૫૭૫૩૨(ગુજરાત પેટર્ન સહીત)	૮૮૭૪૪૫	૧૮૪૩૫૮૨
૯	માંગણી નંબર ૯૬ આઇસીડીએસ ટ્રાયબલ પગાર અને ભથ્થાં	૯૮૬૦૫	૮૮૭૪૪૫	૯૮૬૦૫૦
૧૦	માંગણી નંબર ૯૫ એસ.સી પી	૫૬૫૧૨૩	૪૭૩૭૫૦	૧૦૩૮૮૭૩

૧૧	માંગણી નંબર ૧૦૬ કિશોરી શક્તિ યોજના.	૦	૨૨૨૨૦	૨૨૨૨૦
૧૨	માંગણી નંબર ૧૦૬ માતા યશોદા એવોર્ડ	૧૪૭૭૮		૧૪૭૭૮
૧૩	માંગણી નંબર ૧૦૬ સંકલિત બાળ વિકાસ યોજનાનું સશકિતકરણ	૧૦૪૪૯૫	૧૨૦૫૪૨	૨૨૫૦૩૭
૧૪	માંગણી નંબર ૧૦૬ પોષણ સર્વે અને સર્વેલન્સસીસ્ટમ નવીબાબત	૨૦૦૦૦		૨૦૦૦૦
૧૫	માંગણી નંબર ૧૦૬ મિશન મંગલમ નવીબાબત	૨૦૦૦૦૦		૨૦૦૦૦૦
૧૬	માંગણી નંબર ૧૦૬ આઇટી અને બાયોમેટ્રીક ઈન્ફ્રાસ્ટ્રકચર નવીબાબત	૩૦૯૩૫૦		૩૦૯૩૫૦
૧૭	માંગણી નંબર ૧૦૬ ૪૨૩૬ ઘટક કચેરીના મકાનોનું બાંધકામ,સુધારાવધારા અને સમારકામ નવીબાબત	૧૫૦૦૦૦		૧૫૦૦૦૦
	કુલ	**૧૧૩૮૧૫૪૪**	**૭૫૩૫૫૮૩**	**૧૮૯૧૭૧૨૭**

.

મહત્વના કાર્યક્રમ પરત્વે કામગીરી સમીક્ષા

બાલ ભોગ યોજના-

સંકલિત બાળ વિકાસ સેવાના લાભાર્થીઓ માટે નંદઘર (આંગણવાડી) પર બનતો ખોરાક ૩ વર્ષથી નાના બાળકો ખાઈ શકતા નથી. આ વય જુથ મા કુપોષણ દૂર કરી પોષણસ્તર ઉંચુ લાવવા માટે વિશેષ પૂરક પોષણ ની જરૂર હોય છે. જૂન ૨૦૦૭ માં બાલભોગ કાર્યક્રમ અંતર્ગત રેડી ટુ ઈટ ફોર્ટીફાઈડ બ્લેન્ડેડફુડ ની શરૂઆત કરવામાં આવી. દૈનિક ૮૦ ગ્રામ પ્રતિ લાભાથી ફોર્ટીફાઈડ બ્લેન્ડેડ ફુડ આપવામાં આવે છે. ૫૦૦ ગ્રામ ના પેકેટ માં ટેક હોમ રાશન તરીકે લાભાર્થી બાળકોની માતા ને ઘરે આપવામાં આવશે.માસિક ૫૦૦ ગ્રામના ચાર પેકેટ આપવામાં આવે છે. ફોર્ટીફાઈડ બ્લેન્ડેડ ફુડ માં પ્રોટીન કેલેરી ઉપરાંત સુક્ષ્મ પોષક તત્વો ઉમેરવામાં આવે છે.

માતૃ મંડળ દવારા પુરક પોષણ

સવાર નો ગરમ નાસ્તો

રાજયના તમામ જિલ્લાઓમાં માતૃમંડળ દવારા ૩ થી ૬ વર્ષના લાભાર્થીઓને પ્રતિ લાભાર્થી દિઠ દૈનિક રૂ.૨/- (બે) ના ખર્ચ ની મર્યાદામાં નહિ નફા કે નહિ નુકશાનના ધોરણે દર અઠવાડિયામાં બે દિવસ (મહિનામાં આઠ દિવસ) સવારે પુરતી કેલેરી અને પ્રોટીન યુક્ત ગરમ નાસ્તો આપવામાં આવશે. સખી મંડળો, મહિલા મંડળો અને માતૃ મંડળો દ્વારા બાળકોને મુઠિયા, થેપલા, પુડલા, ઉપમા વગેરે ગરમ નાસ્તા આપવામાં આવશે. આ હેતુ માટે વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ ના અંદાજપત્રમાં રૂ. ૨૫૯૨.૦૦ લાખ ની જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે.

સુખડી (ટેક હોમ રેશન)

રાજયના તમામ જિલ્લાઓમાં સખી મંડળો,મહિલા મંડળો અને માતૃ મંડળો દ્વારા આઇસીડીએસ યોજના હેઠળ ના સગર્ભા/ધાત્રીમાતાઓ,અને કિશોરીઓને પુરક પોષણ આહાર તરિકે રોસ્ટેડ પધ્ધતિથી સુખડી બનાવીને ટેક હોમ રેશન તરીકે આપવા માટે મંજુરી આપવામાં આવેલછે. આ હેતુ માટે સખીમંડળ/ મહિલા મંડળ /માતૃમંડળ દ્વારા અઠવાડિયામાં બે દિવસ લાભાર્થીદિઠ દૈનિક રૂ.૫/-(પાંચ)ની મર્યાદામાં તમામ પ્રકારના ખર્ચ જેવાકે કાચી ખાધ્ય સામગ્રી બળતણ, દળામણ તેમજ અન્ય આનુષાંગિક ખર્ચ કરવાનો રહેશે રાજયમાં ૪૪૦૨૩ માતૃમંડળો મારફતે ૧૫૪૮૦૫૧ લાભાર્થીઓને ૪૪૫૬૭ નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રોમાં નાસ્તો આપવામાં આવે છે.

આ હેતુ માટે વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ ના અંદાજપત્રમાં રૂ.૨૬૪૦.૦૦ લાખ ની જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે.

દુધ સંજીવની યોજના

રાજયના છ પછાત જિલ્લાઓ ના સિત્તેર ઘટકોમાં (બનાસકાંઠા – અમીરગઢ અને દાંતા, વડોદરા – કંવાટ, નર્મદા – ડેડીયાપાડા ૧ અને ૨, તાપી – ઉચ્છલ, દાહોદ – ઝાલોદ ૧ અને ૨,

પંચમહાલ – સંતરામપુર ૧ અને ૨) ૩ થી ૬ વર્ષના બાળકોને અઠવાડીયામા બે વખત ૧૦૦ મિ.લી.પેશ્ચ્યુરાઇઝડ ફલેવર્ડ ફોર્ટીફાઇડ દુધ આપવાની શરૂઆત કરવામાં આવી છે. કુલ ૧૫૬૫ નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રોમાં ૫૦૭૧૭ લાભાર્થીઓને આવરી લેવામાં આવે છે.

આ હેતુ માટે ૨૦૧૨-૧૩ ના અંદાજપત્રમાં રૂ.૧૧૯.૨૮ લાખ ની જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે.

<u>નંદઘર (આંગણવાડી)ના બાળકોને ફળ આપવાની યોજના</u>

રાજયના તમામ જિલ્લાઓમાં ૩ થી ૬ વર્ષના બાળકોને માસિક રૂ.૧૦/- પ્રતિ લાભાર્થી મુજબ અઠવાડીયામાં બે દિવસ માતૃ મંડળના સહયોગથી ફળ આપવાની યોજના મંજુર કરવામાં આવી છે. રાજયના તમામ ૫૦૧૩૪ કાર્યાન્વિત નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રોમાં ૧૬૩૪૫૪૫ લાભાર્થીઓને આ યોજના હેઠળ આવરી લેવામાં આવી રહેલ છે. આ હેતુ માટે વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ ના અંદાજપત્રમાં રૂ.૧૬૨૦.૦૦ લાખ ની જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે.

૩૧મી ડિસેમ્બર-૨૦૧૧ ના અંત સુધીમાં ૪૭૪૯૧ નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રો અને ૧૧૨૬ મીની નંદઘર (આંગણવાડી) સહીત કુલ- ૫૦૨૨૬ નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રો મંજુર કરવામાં આવ્યા છે.તથા ૩૩૬ સંકલિત બાળ વિકાસ સેવા ઘટકો મંજુર કરવામાં અવ્યા છે.કુલ ૩૩૬ ઘટકો પૈકી ૮૦ ઘટકો આદિજાતિ વિસ્તારોમાં અને ૨૩ ઘટકો શહેરી ગંદા રહેઠાણ વિસ્તારોમાં સ્થાપવામાં આવ્યા છે. ૩૧મી ડિસેમ્બર-૨૦૧૧ ના અંત સુધીમાં ૩૩૬ ઘટકો અને ૫૦૧૩૪ નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રોમાં ૪૫.૪૬ લાખ લાભાર્થીઓને આવરી લેવામાં આવ્યા છે.

આ યોજના હેઠળ ૬ વર્ષથી નાની વયના બાળકો,સગર્ભા - ધાત્રી માતા અને કિશોરીઓને પોષણયુકત આહાર આપવા માટે રાજય સરકાર દવારા વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ માં રૂ. ૬૪૨.૮૪ કરોડની જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે.

<u>(૪) પોષણ કાર્યક્રમ ની અન્ય મુખ્ય યોજનાઓની વિગતો –</u>

<u>૧. બાલિકા સમૃધ્ધિ યોજના -</u>

બાલિકા સમૃધ્ધિ યોજના હેઠળ ભારત સરકાર ધ્વારા નકકી કરવામાં આવેલી ગરીબી રેખા નીચેના કુટુંબોમાં ૧૫મી ઓગષ્ટ ૧૯૯૭ ના રોજ કે ત્યારબાદ જન્મેલી બે બાલિકાઓને આવરી લેવામાં આવેલ છે. આ યોજનાનો મુખ્ય ઉદ્રેશ બાલિકાના જન્મ વખતે બાલિકા અને તેની માતા પ્રત્યેના તેમના સામાજિક અને કૌટુંબિક તથા સામાજિક નકારાત્મક વલણમાં પરિવર્તન લાવવું તથા શાળામાં બાલિકાઓની પ્રવેશ નોંધણી તથા હાજરીની સ્થિતિ સુધારવી. આ યોજના હેઠળ લાભાર્થી બાલિકાના જન્મોતરે અનુદાનની રકમ રૂ. ૫૦૦/- રાષ્ટ્રીય બેંક કે પોષ્ટ ઓફિસમાં લાભાર્થી બાલિકા અને પદનામિક અધિકારીના સંયુકત નામના ખોલાવેલ વ્યાજકી ખાતામાં જમા કરવામાં આવે છે. આ ઉપરાંત પાત્રતા ધરાવતી લાભાર્થી બાલિકા શાળાએ જવાનું શરૂ કરે ત્યારે શાળાકીય અભ્યાસનું દરેક વર્ષ સફળતાપુર્વક ધોરણ-૧૦ સુધી દરેક વર્ગદીઠ નિયત શિષ્યવૃત્તિ આપવામાં આવે છે. આ શિષ્યવૃત્તિ પણ વ્યાજકી ખાતામાં જમા કરવામાં આવે છે. આ વ્યાજકી ખાતામાં જમા કરવામાં આવેલ

રકમ લાભાર્થી બાલિકા ૧૮ મા વર્ષે અપરણિત હોવાનું અધિકૃત પ્રમાણપત્ર રજુ કર્યા બાદ ખાતામાં જમા થયેલ રકમ ઉપાડવા માટે હકકદાર રહે છે. સને ૨૦૧૨-૧૩નાં વર્ષ માટે આ યોજનાં માટે રૂ. ૧૦.૦૦ કરોડની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.

૨. નંદઘર (આગણવાડીં) કન્સ્ટ્રકશન -

ગુજરાત રાજયમાં કાર્યાન્વિત નંદઘર (આંગણવાડી)ઓ જે પોતાના મકાનમાં બેસતી નથી. તેમના મકાનો બનાવવા માટે રાજય સરકાર દવારા વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ માં રૂ.૧૦૦.૦૦ કરોડની જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે. આ રકમમાંથી ૧૦૦ % લેખે રાજય આયોજનની ગ્રાન્ટ માંથી નંદઘર (આંગણવાડી)ના મકાનો બનાવવાનુ આયોજન કરેલ છે. આ મકાનની યુનીટ કોસ્ટ રૂ. ૪.૨૫ લાખ નિયત થયેલ છે. આગામી પાંચ વર્ષમાં તમામ બાકી મકાનો પૂર્ણ કરવાનું આયોજન કરવામાં આવેલ છે.

સને ૧૯૯૯ થી ૨૦૧૧ ના વર્ષમાં થયેલ નંદઘર (આંગણવાડી) મકાન બાંધકામની વિગતો નીચે મુજબ છે.

અ.નં	વર્ષ	મંજુર થયેલ નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રોની સંખ્યા	કાર્યાન્વિત નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રોની સંખ્યા	પોતાના મકાન ધરાવતા નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રોની સંખ્યા	વષ દરમ્યાન બાંધવામાં આવેલ મકાનોની સંખ્યા
૧	૨	૩	૪	૫	૬
૧	૧૯૯૯-૨૦૦૦	૩૫૯૩૩	૨૯૯૨૩	૭૬૦૪	૦
૨	૨૦૦૦-૨૦૦૧	૩૫૯૩૩	૩૦૯૪૮	૮૬૬૨	૧૦૫૮
૩	૨૦૦૧-૨૦૦૨	૩૭૯૬૧	૩૧૪૫૩	૧૦૦૯૮	૧૪૩૬
૪	૨૦૦૨-૨૦૦૩	૩૭૯૬૧	૩૩૦૫૩	૧૧૮૯૮	૧૪૦૦
૫	૨૦૦૩-૨૦૦૪	૩૭૯૬૧	૩૫૪૪૧	૧૩૧૬૮	૧૬૭૦
૬	૨૦૦૪-૨૦૦૫	૩૭૯૬૧	૩૭૧૦૧	૧૪૪૮૩	૧૩૧૫
૭	૨૦૦૫-૨૦૦૬	૩૭૯૬૧	૩૭૪૯૮	૧૫૬૩૧	૧૧૪૮
૮	૨૦૦૬-૨૦૦૭	૪૪૧૭૯	૩૮૮૨૮	૧૮૬૭૧	૩૦૪૦
૯	૨૦૦૭-૨૦૦૮	૪૪૧૭૯	૪૨૫૫૦	૨૦૩૯૬	૨૦૦૦
૯	૨૦૦૮-૨૦૦૯	૪૪૧૭૯	૪૩૭૬૧	૨૨૫૦૪	૧૪૫
૧૦	૨૦૦૯-૨૦૧૦	૪૮૬૧૭	૪૪૦૩૯	૨૪૦૩૫	૧૫૩૧
૧૧	૨૦૧૦-૨૦૧૧	૪૮૬૧૭	૪૮૬૧૭	૨૩૭૩૬	૧૧૭૦
૧૨	૨૦૧૧-૨૦૧૨ (ડિસેમ્બર-૨૦૧૧ અંતિત)	૫૦૨૨૬	૫૦૧૩૮	૨૯૪૩૨	૧૪૧૫

રાજ્ય સરકાર દ્વારા નંદઘર (આંગણવાડી)ના મકાનો પૂણ કરવા આયોજન કરેલ છે.

૩. **નંદઘર (આંગણવાડી) રીપેરીંગ -**

ગુજરાત રાજયમાં કાર્યાન્વિત નંદઘર (આંગણવાડી)ઓ જે પોતાના મકાનો ધરાવે છે. તેના રીપેરીંગ માટે રાજ્ય સરકાર દવારા વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ માં રૂ. ૧૦.૦૦ કરોડની જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે. આ રકમમાંથી રીપેરીંગ માંગતા નંદઘર (આંગણવાડી) ના મકાનો ની મરામત કરાવવાનું આયોજન કરેલ છે.

૪. રાજીવ ગાંધી સ્કિમ ફોર એમપાવરમેન્ટ ઓફ એડોલસન્ટ ગર્લસ-(સબલા)

ભારત સરકારશ્રીના મહિલા અને બાળ વિકાસ મંત્રાલય તરફથી આ કેન્દ્ર પુરસ્કૃત યોજના તા.૩૦-૯-૨૦૧૦ ના પત્રથી જાહેર કરવામાં આવેલ છે. જેમાં ગુજરાત રાજયના બનાસકાંઠા, દાહોદ, કચ્છ, પંચમહાલ, નર્મદા, અમદાવાદ, જામનગર, જુનાગઢ, નવસારી કુલ ૯ જીલ્લાઓ યોજનાના અમલીકરણ માટે મંજૂરી આપવામાં આવેલ છે.

(૧) આ યોજના અંતર્ગત મંજૂર થયેલ ૯ જિલ્લાના ૧૩૪ ઘટકોમાં પોષણ માટે શાળાએ ન જતી ૧૧ થી ૧૮ વર્ષની કિશોરીઓ કે જેનુ રજીસ્ટ્રેશન નંદઘર (આંગણવાડી)માં કરવામાં આવેલ છે તેમને દૈનિક રૂ.૫ પ્રમાણે ૩૦૦ દિવસ માટે પોષણ આપવાની જોગવાઈ આ યોજનામાં કરવામાં આવેલ છે.જે પૈકી ખરેખર ખર્ચના ૫૦ ટકા ગ્રાન્ટ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા આપવામાં આવે છે.

(૨) આ યોજના અંતર્ગત મંજૂર થયેલ ૯ જિલ્લાના ૧૩૪ ઘટકોમાં પોષણ માટે શાળાએ ન જતી ૧૧ થી ૧૮ વર્ષની કિશોરીઓને વિવિધ પ્રકારની તાલીમો જેવી કે home skill, life skills and vocational skills માટે રૂ. ૩.૮ લાખ વાર્ષિક પ્રતિ ઘટક ફાળવવામાં આવશે.તે મુજબ ૧૩૪ ઘટક માટે રૂ.૫.૦૯ કરોડની જોગવાઇ કરવામાં આવે છે. આ યોજના ૧૦૦ ટકા કેન્દ્ર પુરસ્કૃત યોજના છે. અને પોષણ અંગેના ખર્ચમાં કિશોરી દીઠ દૈનિક નવા દર- રૂ.૫/- પ્રમાણે કુલ ખર્ચના અથવા ખરેખર ખર્ચના ૫૦ ટકા ભારત સરકાર આપે છે. જયારે બાકીના ૫૦ ટકા રાજય સરકારે ભોગવવાના રહેશે.જયારે તાલીમ અંગેના ખર્ચમાં તમામ ખર્ચ ૧૦૦ટકા ધોરણે ભારત સરકાર દ્વારા આપવામાં આવે છે.

(૩) રાજીવ ગાંધી સ્કિમ ફોર એમપાવરમેન્ટ ઓફ એડોલસન્ટ ગર્લસ-(સબલા) હેઠળ નહી આવરી લેવાયેલ ૧૭ જિલ્લાની શાળાએ ન જતી ૧૧ થી ૧૮ વર્ષની કિશોરીઓને પૂરક પોષણ આપવામાટે દૈનિક પ્રતિ લાભાર્થી રૂ.૫/- લેખેના ખર્ચ માટે આ સદરે જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે. જેનો ૧૦૦ ટકા ખર્ચ રાજય સરકાર ભોગવે છે.

(૪) આ યોજના હેઠળ પોષણ માટેની લાભાર્થી કિશોરીઓની અંદાજીત સંખ્યા ૩,૬૬,૪૦૦ છે.

(૫) આ યોજના માટે વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ માં કુલ રૂ. ૧૧૭.૯૪ કરોડની જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે.

૫. ખાસ પોષણ કાર્યક્રમ નંદઘર (આંગણવાડી) વર્કર - હેલ્પરને વધારાની સુવિધાઓ

સંકલિત બાળ વિકાસ યોજનાને સુદ્રઢ કરવાના હેતુથી નંદઘર (આંગણવાડી) વર્કર અને હેલ્પરને કેન્દ્ર સરકાર ધ્વારા આપવામાં આવતા માનદ્ર વેતન ઉપરાંત રાજય સરકાર ધ્વારા નંદઘર (આંગણવાડી) કાર્યકરને માસિક રૂ.૧૦૦૦/- અને હેલ્પરને માસિક રૂ.૫૦૦/- નું માનદ વેતન આપવાનું ઠરાવવામાં આવેલ છે તથા નંદઘર (આંગણવાડી) વર્કર અને હેલ્પરની સમાજમાં અલગ ઓળખ ઉભી થાય તે હેતુથી દર વર્ષે બે ગણવેશ (સાડી-બ્લાઉઝ) આપવાનું ઠરાવેલ છે. આ હેતુ માટે રાજય સરકાર ધ્વારા વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ માં રૂ. ૯૫.૯૭ કરોડની જોગવાઈ કરેલ છે.

૬. માતા યશોદા એવોર્ડ

નંદઘર (આંગણવાડી) કાર્યકર અને તેડાગર બહેનોની શ્રેષ્ઠ કામગીરી માટે " માતા યશોદા" એવોર્ડ અંગેની યોજના અમલમાં છે. સંકલિત બાળવિકાસ યોજના અંતર્ગત કાર્યરત નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્ર પરના માનદ કાર્યકર અને તેડાગર એ યોજના અંતર્ગત સમુદાય અને તંત્ર વચ્ચેની મહત્વની કડી છે. આ માનદ્દ કાર્યકરની સેવાઓને વધુ સુદ્રઢ બનાવવા અને તેઓને વધુ કાર્યદક્ષતાથી સેવાઓ પુરી પાડવા પ્રોત્સાહિત કરવા માટે રાજય સરકાર તરફથી નંદઘર (આંગણવાડી) કાર્યકર અને તેડાગરને પ્રોત્સાહક ઈનામ આપવા રાજય સરકાર દવારા "માતા યશોદા" શ્રેષ્ઠ નંદઘર (આંગણવાડી) કાર્યકર / તેડાગર એવોર્ડ યોજના અમલમાં મુકવામાં આવેલ છે. તે અન્વયે નંદઘર (આંગણવાડી) કાર્યકરને રાજયકક્ષાનો રૂ.૫૧૦૦૦/- નો એવોર્ડ, જિલ્લાકક્ષાનો રૂ. ૩૧૦૦૦નો એવોર્ડ, ઘટકકક્ષાનો રૂ.૨૧૦૦૦/- નો એવોર્ડ અને નંદઘર (આંગણવાડી) તેડાગરને રાજયકક્ષાનો રૂ.૩૧૦૦૦/- નો એવોર્ડ, જિલ્લાકક્ષાનો રૂ. ૨૧૦૦૦/- નો એવોર્ડ, ઘટકકક્ષાનો રૂ.૧૧૦૦૦/- નો એવોર્ડ આપવાનું ઠરાવેલ છે, તે મુજબ કુલ રૂ. ૧૪૭.૭૮ લાખના કુલ ૮૭૬ એવોર્ડ આપવામાં આવે છે.

શ્રેષ્ઠ નંદઘર (આંગણવાડી) કાર્યકર/તેડાગરને આપવાના થતા એવોર્ડની માહિતી દર્શાવતું પત્રક

અનુ	કઇ કક્ષાના છે. ?	સવર્ગ	રકમ રૂ	સંખ્યા	કુલ રકમ રૂ માં
૧	રાજયકક્ષાનો એવોર્ડ	નંદઘર (આંગણવાડી) કાર્યકર	૫૧૦૦૦	૧	૫૧૦૦૦
	રાજયકક્ષાનો એવોર્ડ	નંદઘર (આંગણવાડી)	૩૧૦૦૦	૧	૩૧૦૦૦

		તેડાગર			
૨	જીલ્લાકક્ષાનો એવોર્ડ	નંદઘર (આંગણવાડી) કાર્યકર	૩૧૦૦૦	૨૬	૮૦૬૦૦૦
	જીલ્લાકક્ષાનો એવોર્ડ	નંદઘર (આંગણવાડી) તેડાગર	૨૧૦૦૦	૨૬	૫૪૬૦૦૦
૩	મહાનગરપાલિકાનો એવોર્ડ	નંદઘર (આંગણવાડી) કાર્યકર	૩૧૦૦૦	૭	૨૧૭૦૦૦
	જીલ્લાકક્ષાનો એવોર્ડ	નંદઘર (આંગણવાડી) તેડાગર	૨૧૦૦૦	૭	૧૪૭૦૦૦
૪	ઘટકકક્ષાનો એવોર્ડ	નંદઘર (આંગણવાડી) કાર્યકર	૨૧૦૦૦	૩૩૬	૭૦૫૬૦૦૦
	ઘટકકક્ષાનો એવોર્ડ	નંદઘર (આંગણવાડી) તેડાગર	૧૧૦૦૦	૩૩૬	૩૬૯૬૦૦૦
૫	નગરપાલિકાકક્ષાનો એવોર્ડ	નંદઘર (આંગણવાડી) કાર્યકર	૨૧૦૦૦	૬૮	૧૪૨૮૦૦૦
		નંદઘર (આંગણવાડી)કાર્યકર	૧૧૦૦૦	૬૮	૭૪૮૦૦૦
	કુલ			કુલ	**૧૪૭૭૮૦૦૦**

<u>માતા યશોદા એવાર્ડ માટે કામગીરીના માપદંડો</u>

- નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રની શ્રેણી
- નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રના લાભાર્થીઓની નોંધણી
- પુરક પોષણ હેઠળ આવરી લેવામાં આવેલ લાભાર્થી
- લાભાર્થીઓને આપવામાં આવેલ આરોગ્ય સબંધિત સેવાઓ
- ગ્રોથ મોનીટરીંગ

- રેર્કડ રજીસ્ટર તેમજ અન્ય ખાધસામગ્રીની જાળવણી
- નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રમાં લાભાથીઓને અનુરૂપ મહત્વના દિવસ અને સપ્તાહની ઉજવણી
- લોક સહકાર
- આઇ.સી.ડી.એસ.ને સબંધિત અન્ય યોજનાઓના અમલીકરણ બાબત
- નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રની કામગીરીમાં તેડાગર બહેનોની ભુમિકા

ઉપરોકત એવોર્ડ જુદી જુદી કક્ષાએ નકકી કરેલ જુદીજુદી કમિટિઓ ધ્વારા નકકી કરી આપવામાં આવે છે.

૭. સંકલિત બાળવિકાસ યોજનાનુ સશકિતકરણ

વીજ કનેકશન તથા વીજળી બીલની ચૂકવણી

ભારત સરકાર ની ગાઈડ લાઈનમાં નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રો ઉપર વીજ કનેકશન કે વીજળી બીલની કોઈ જોગવાઈ કરવામાં આવેલ નથી જેથી રાજય સરકાર ધ્વારા કુલ ૫૦૨૨૬ નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રોના વીજ કનેકશન માટે રૂ.૧.૮૧ કરોડની તથા વીજળી બીલોના ચુકવણા માટે રૂ.૧૨.૦૫ કરોડની ખર્ચની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.

ગેસ કનેકશન સુવિધા

સુપ્રીમ કોર્ટની સુચનાઓ મુજબ બાળકોને અને માતાઓને તાજો રાંધેલો ખોરાક દરરોજ પુરો પડવાનો થાય છે અને આ સુવિધા વર્ષના ૩૦૦ દિવસ દરમ્યાન પ્રાપ્ત કરવાની છે. પુરક પોષણ તૈયાર કરવા માટે હાલ બળતણમાં લાકડા અથવા કેરોસીનનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે પરંતુ જો લાકડા અને કેરોસીનના બદલે ગેસ કનેકશન આપવામાં આવે અને ગેસ અને કુકરથી જો રાંધવાની પ્રક્રિયા કરવામાં આવે તો બળતણ તેમજ રાંધવાના સમયમાં કરકસર થાય એમ જણાય છે. જે જગ્યા ઉપર પ્રાયોગિક ધોરણે ગેસ કનેકશનથી રાંધવાનું કામ કરવામાં આવે તો ૨૦ % જેવો બળતણનો ખર્ચ બચત થયેલ તેમ જોવા મળેલ છે. તેથી નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્ર ઉપર ગેસ કનેકશન સુવિધા આપવા માટે દેશમાં સૌ પ્રથમવાર ગુજરાત સરકારે વર્ષ ૨૦૦૯-૧૦ માં રૂ. ૧.૭૦ કરોડના ખર્ચે ૫૦૦૦ આંગણવાડી કેન્દ્રોને બે બોટલ સાથેનું ગેસ કનેક્શન પુરૂં પડેલ છે. તથા સાગરખેડું યોજના હેઠળ રૂ. ૧.૭૦/-કરોડના ખર્ચે ૫૦૦૦ આંગણવાડી કેન્દ્રોમાં બે બોટલ સાથેનું ગેસ કનેક્શન પુરા પાડેલ છે. વર્ષ ૨૦૧૦-૧૧ માં બાકી રહેલ ૩૯,૦૦૦ આંગણવાડી કેન્દ્રોમાં રાજય સરકાર દ્વારા રૂ. ૩૦ કરોડના ખર્ચે બે બોટલ સાથેનું ગેસ કનેક્શન, સ્ટીલની સગડી અને ઇડલી કુકર આપવામાં આવેલ છે. આ ઉપરાંત ૨૦૧૧-૧૨ તથા ૨૦૧૨-૧૩ ના નાણાકીય વર્ષમાં અનુક્રમે ૧.૭૦ કરોડની જોગવાઇ કરી ખર્ચ કરેલ છે.

(૮) <u>માતા યશોદા ભવિષ્ય નિધિ</u>

નંદઘર (આંગણવાડી) કાર્યકર અને તેડાગર બહેનો માટે વિમા યોજના

સંકલિત બાળવિકાસ યોજના અંતર્ગત કાર્યરત નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્ર પરના માનદ કાર્યકર અને તેડાગર ના ભવિષ્યની સામાજીક સુરક્ષા ને ધ્યાનમાં રાખીને રાજય સરકાર દવારા "" માતા યશોદા ભવિષ્ય નિધિ યોજના અમલમાં મુકવામાં આવેલ છે. તે અન્વયે નંદઘર (આંગણવાડી) કાર્યકર અને તેડાગરના ચાલુ ફરજે અવસાન સમયે ખાતામાં જમા રકમ ૮ ટકા વ્યાજ સહીત ઉપરાંત રૂ.૫૦૦૦૦/- વિમાની રકમ મળવાપાત્ર થશે તથા નિવૃત્તી સમયે ખાતામાં જમા રકમ ૮ ટકા વ્યાજ સહીત રકમ મળવાપાત્ર થશે.આ માટે રાજય સરકાર રૂ. ૫૦ નો તથા નંદઘર (આંગણવાડી) કાર્યકર અને તેડાગરે રૂ. ૫૦ નો ફાળો દર માસે આપવાનો રહેશે. આ હેતુ માટે રાજય સરકાર ધ્વારા વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ માં રૂ.૫.૦૦ કરોડની જોગવાઈ કરેલ છે.

<u>(૯) આઇસીડીએસ તાલીમ કાર્યક્રમ</u>

આ યોજના હેઠળ નંદઘર (આંગણવાડી) વકર/હેલ્પર મુખ્ય સેવિકા, સીડીપીઓ અને પ્રોગ્રામ ઓફીસર જોબ કોસ/રીફેશર કોસ ધ્વારા તાલીમ આપવામાં આવે છે. આ યોજના અન્વયે તા. ૩૧/૧૨/૨૦૧૧ સુધી કુલ ૨૭૬ મુખ્ય સેવિકાઓ, કુલ ૨૧૪૪ નંદઘર (આંગણવાડી) કાર્યકરો અને કુલ ૬૧૪ તેડાગરોને તાલીમ આપવામાં આવેલ છે. આઇસીડીએસ તાલીમ કાર્યક્રમ અંતગત ડિસેમ્બર-૧૧ સુધી ૧૨૫ મુખ્ય સેવિકાઓને ૧૨૦૧૩ નંદઘર (આંગણવાડી) કાર્યકરોને અને ૧૨૧૩૮ હેલ્પરોને તાલીમ આપવામાં આવેલ છે.

(૧૦) <u>સંપૂર્ણ સ્વચ્છતા અભિયાન યોજના (ટોટલ સેનીટેશન)</u>

સ્વચ્છના મૂલ્યોને ધ્યાનમાં રાખીને આ અભિયાન હેઠળ નંદઘર (આંગણવાડી)ના બાળકોમાં સ્વચ્છતાની ટેવો કેળવાય, બાળકોને સ્વચ્છ વાતાવરણ પુરૂ પડાય તથા જે ૮૦ ટકા રોગો ગંદકી અને પ્રદુષિત પાણીથી થાય છે. તેમાંથી બાળકોને બચાવી શકાય તે હેતું શર જીલ્લા ગ્રામ વિકાસ એજેન્સીની સહાયથી સ્વચ્છ સંકુલ (શૌચાલયો) બનાવવામાં આવેલ છે.

સ્વચ્છના અભિગમ અંગે જરુરી તાલીમ અને સાધન સામગ્રી, લોક જાગૃતિ માટે શૌચાલયનો પ્રયોગ કરવા, અને તેને સ્વચ્છ રાખવા માટે, નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રોના તમામ કર્મચારીઓને જરુરી તાલીમ અને સાધન સામગ્રી આપવામાં આવે છે. કન્ટીજન્સી ખર્ચ જે નંદઘર (આંગણવાડી) દીઠ રૂ. ૨૫૦ હતો જે હાલ રૂ .૬૦૦/- કરવામાં આવેલ છે અને તેમાંથી ડોલ સાબુ, નેઇલકટર, ફીનાઇલ, સાવરણી, પાણી પીવાના ડોયા, પાણીની ગરણી વિગેરે સાધન આપવામાં આવે છે. આમ નાના બાળકની નાનામાં નાની જરુરીયાતનો ખ્યાલ રાખી બાળકોમાં સ્વચ્છતાની સુટેવો પડે અને રોગોથી મુકત સ્વસ્થ બાળક રહે તેવા ઘનિષ્ઠ પ્રયત્નો કરવામાં આવેલ છે.

(૧૧) ઇન્દિરા ગાંધી માતુત્વ સહયોગ યોજના (આઇ.જી.એમ.એસ.વાય.)

ભારત સરકારશ્રીના મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ નવી દિલ્હીના તા.૮-૧૧-૧૦ ના પત્ર નં 9-5/2010-IGMSY થી ઇન્દિરા ગાંધી માતુત્વ સહયોગ યોજના (આઇજી.એમ.એસ.વાય.)- કન્ડીશનલ મેટરનીટી બેનેફીટ સ્કીમ (સી.એમ.બી) ગુજરાત ના બે જીલ્લાઓ (૧). ભરૂચ તથા (૨) પાટણ માં અમલમાં મુકવામાં આવેલ છે આ યોજના સગર્ભા અને ધાત્રીમાતાઓને રોકડ સહાય દ્વારા તેમના આરોગ્ય અને પોષણના સુધારા અંગે રૂ.૪૦૦૦/- ની ચુકવણી ત્રણ હપ્તાઓમાં કરવામાં આવે છે. આ રકમ તેઓ દ્વારા માતુત્વ અને બાળ આરોગ્ય વિષયક જરૂરી તકેદારીઓ જેવી કે વેક્સિનેશન તેમજ અન્ય બાબતો માટે તકેદારી રાખવામાં આવેથી ચુકવણું કરવામાં આવશે આ યોજના હેઠળ ૧૯ વર્ષથી કે તેથી વધુ ઉંમરની માતાઓને પહેલા જીવિત બાળકનો જન્મ થયેથી આવરી લેવામાં આવશે. સગર્ભા અને ધાત્રી માતાઓને આ સમયગાળા દરમ્યાનના વેતનમાં થનાર ગેરલાભની બાબત પણ ધ્યાને રાખી યોજના ઘડવામાં આવેલ છે.

આ યોજ્ના હેઠળ દરેક સગર્ભા તથા ધાત્રી માતાઓને કરવામાં આવનાર રોકડ ચુકવણાની કાર્યવાહી પુર્ણ થયેથી નંદઘર (આંગણવાડી) વર્કર અને નંદઘર (આંગણવાડી) હેલ્પરને યોજનાની કામગીરી કરવા માટે પ્રોત્સાહન રૂપે અનુક્રમે રૂ.૨૦૦/- અને રૂ.૧૦૦/- રોકડ સહાય ચુકવવા અંગેની યોજના અમલમાં છે.

આ હેતુ માટે સને ૨૦૧૨-૧૩ ના વર્ષમાં રૂ. ૨૦૭૫.00 લાખ ની જોગવાઇ સૂચવવામાં આવેલ છે.

શાળા આરોગ્ય કાર્યક્રમ

ગુજરાત રાજય દેશમાં સૌ પ્રથમ શાળા આરોગ્ય તપાસણી કાર્યક્રમ ગૌરવ પ્રાપ્ત થયું છે. રાજય સરકારે પ્રાથમિક શાળાના બાળકોની સાથે સાથે નંદઘર (આંગણવાડી) કેન્દ્રોના ભુલકાઓના આરોગ્યની તમામ જવાબદારી ઉપાડી લીધી છે.તબીબી અધિકારીશ્રી ધ્વારા નંદઘર (આંગણવાડી)ના લાભાર્થી બાળકોની આરોગ્ય તપાસ કરવામાં આવે છે. તમામ બાળકોની સામાન્ય બીમારીઓની નંદઘર (આંગણવાડી)માં જ સારવાર આપવામાં આવે છે.

જે બાળકોને વધુ સારવારની જરુર હોય તેમને નજીકના સંદર્ભ પ્રાથમિક આરોગ્ય સેવા કેન્દ્ર દ્વારા તજજ્ઞ તબીબ ધ્વારા તપાસ અને સારવાર કરવામાં આવે છે. બાળકોને ચશ્માની જરુર હોય તેમને વિના મૂલ્યે ચશ્મા પૂરા પાડવામાં આવે છે. હૃદય કિડની અને કેન્સરના દર્દથી પીડાતા બાળકોને સુપર સ્પેશીયાલીટી હોસ્પીટલમાં મોકલવવામાં આવે છે. અને ત્યાં પણ તેમને સારવાર પુરી પાડવામાં આવે છે. જે અંગેનો ખર્ચ રાજય સરકાર ભોગવે છે.

આમ નંદઘર (આંગણવાડી)ના તમામ ભૂલકાઓના આરોગ્યની તપાસણીની જવાબદારી તેમના જન્મતાની સાથે જ આરોગ્ય વિભાગે ઉપાડી છે. તેમની નાની મોટી તમામ બીમારીઓની તપાસ કરવાની અને તેનો ઉપાય કરવાનું બીડું આરોગ્ય વિભાગે ઝડપી લીધુ છે.

નાણાકીય જોગવાઇ અને ખર્ચ

૨૦ મુદા કાર્યક્રમ અંર્તગત આ યોજના હેઠળ સને ૧૯૯૮-૯૯થી સને ૨૦૧૧-૧૨ સુધીની વાર્ષિક નાણાંકીય જોગવાઇ અને ખર્ચની વિગત નીચે પ્રમાણે છે.

વર્ષ	પંચવર્ષીય યોજના હેઠળ વાર્ષિક આયોજન રૂ લાખમાં	સુધારેલ બજેટ મુજબ નાણાંકિય જોગવાઇ રૂ. લાખમાં	થયેલ ખર્ચ રૂ લાખમાં	ભૌતિક લક્ષ્યાંક	ભૌતિક લક્ષ્યાંકની સિધ્ધિ
૧	૨	૩	૪	૫	૬
૧૯૯૮-૧૯૯૯	૩૨૫૦૦	૫૦૦૦	૩૬૧૯.૨૮	૧૭૨૮૧૯૩	૧૬૮૪૭૦૨
૧૯૯૯-૨૦૦૦	૩૨૫૦૦	૫૦૦૦	૩૧૦૨.૭૭	૧૮૧૫૭૬૮	૧૭૨૧૪૯૫
૨૦૦૦-૨૦૦૧	૩૨૫૦૦	૪૬૨૫	૪૦૦૪.૪૩	૨૦૩૮૮૯૬	૧૭૯૩૧૪૩
૨૦૦૧-૨૦૦૨	૩૨૫૦૦	૪૪૭૨	૨૦૫૬.૨૧	૨૦૩૮૮૯૬	૧૮૬૪૭૯૫
૨૦૦૨-૨૦૦૩	૩૩૦૦૦	૪૧૯૩	૪૩૮૩.૨૨	૨૦૩૮૮૯૬	૧૬૧૮૨૫૭
૨૦૦૩-૨૦૦૪	૩૩૦૦૦	૫૨૦૦	૪૯૧૫.૧૫	૨૪૮૦૦૦૦	૧૯૬૩૦૦૦
૨૦૦૪-૦૦૫	૩૩૦૦૦	૬૨૧૬	૫૯૦૦.૨૭	૨૪૮૦૦૦૦	૧૯૨૧૩૮૫
૨૦૦૫-૨૦૦૬	૩૩૦૦૦	૯૦૧૮.૩૦	૯૦૧૮.૩૦	૨૫૦૦૦૦૦	૧૯૬૨૧૩૨
૨૦૦૬-૨૦૦૭	૩૩૦૦૦	૮૫૧૬.૦૦	૮૫૧૬.૦૦	૩૬૦૦૦૦૦	૧૯૬૨૧૩૨
૨૦૦૭-૨૦૦૮	૧૧૫૦૦૦	૧૪૩૦૬.૫૮	૧૪૩૦૬.૫૮	૩૬૦૦૦૦૦	૨૭૪૩૬૭૭
૨૦૦૮-૨૦૦૯	૧૧૫૦૦૦	૨૭૬૧૧.૭૬	૨૭૬૧૧.૭૬	૩૬૦૦૦૦૦	૩૧૨૧૬૨૧૪

૨૦૦૯- ૨૦૧૦	૧૧૫૦૦૦	૪૪૪૧૯.૦૦	૨૨૯૮૩.૨૧	૪૦૦૦૦૦૦	૩૫૧૭૪૧૪
૨૦૧૦- ૨૦૧૧	૧૧૫૦૦૦	૭૬૮૭૭.૦૨	૭૬૮૭૭.૦૨	૪૪૫૦૦૦૦	૪૫૭૮૭૮૩
૨૦૧૧- ૨૦૧૨ ડિસેમ્બર- ૨૦૧૧)	૧૧૫૦૦૦	૧૩૪૧૪૭.૦૦	૭૭૪૯૩.૩૬	૪૪૫૦૦૦૦	૪૫૪૬૦૦૦

<u>નવી બાબતો</u>

સને ૨૦૧૨-૧૩ ના વર્ષની નવી બાબતો નીચે મુજબ છે.

(૧) માળખાને સુગ્રથિત બનાવવું.

(એ) નંદઘર (આંગણવાડીઓ)ના બાંધકામ માટે સને ૨૦૧૧-૧૨ ના અંદાજપત્રમાં રૂ.૧૦૦/- કરોડની જોગવાઇ હતી તે વધારીને ૨૦૧૨-૧૩માં રાજ્યમાં રૂ. ૫૧૧.૯૧ કરોડના ખર્ચે કુલ ૧૨૦૪૫ નંદઘર બાંધવાનું નક્કી કરેલ છે. જે પૈકી ૭૨૩૮ ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં તથા શહેરી વિસ્તારના ૪૨૧૩ નંદઘરો બાંધવામાં આવશે

(બી) રાજ્યના નંદઘર(આંગણવાડીઓ)ના મકાન રીપેરીંગ/આધુનિકરણ તથા વોલ પેઇન્ટીંગ અને ટોઇલેટ બ્લોકના બાંધકામ માટે અનુક્રમે રૂ. ૧૭ કરોડ તેમજ રૂ. ૫ કરોડ તથા ૮.૨૩ કરોડ મળી કુલ રૂ. ૩૦.૨૩ કરોડની નવી બાબત તરીકે જોગવાઇ સુચવેલ છે.

(સી) બ્લોક કચેરીઓના બાંધકામ/વિસ્તૃતીકરણ તથા રીપરીંગ

તાલુકા કક્ષાની સીડીપીઓની કચેરી અંગે નવી બાંધવા, વિસ્તૃતિકરણ કરવા સને ૨૦૧૨-૧૩ના નાણાકીય વર્ષ માટે રૂ. ૧૫ કરોડની જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે.

(૨) પોષણ સર્વે તથા પોષણ સર્વેલન્સ

રાજયની બાળ પોષણને લગતી વર્તમાન સ્થિતિને ધ્યાને રાખી સર્વે કરવા તથા આ કાર્ય પ્રણાલી સ્થાપિત કરવા માટે રુ. ૨.૦૦ કરોડની જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે કે જેનાથી વિસ્તૃત માહિતી પ્રાપ્ત કરી શકાય.

(3) ટ્રેનીંગ દ્વારા સશકિતકરણ

(એ) તાલીમ કાર્યક્રમ હેઠળનો વધુ પડતો કાર્યભાર ઘટાડવા માટે રુ ૨૫.૬૫ લાખની નવા મધ્યવર્તી તાલીમ કેન્દ્ર મંજુર કરવા માટે બજેટ જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે.

(બી) ઇન્ટ્રીગ્રેટેડ મેનેજમેન્ટ ઓફ નીઓનેટલ એન્ડ ચાઇલ્ડહુડ ઇલનેશનું મહત્વ સમજાવવા આંગણવાડી કાર્યકરોને ખાસ પાયાની તાલીમને અનુરુપ તાલીમ આપવાનું નકકી કરેલ છે. જેમાં રુ. ૧.૨૫ કરોડની બજેટ જોગવાઇ રાખેલ છે.

(૪) નવી જગ્યાઓ મંજુર કરવા બાબત

સને ૨૦૧૧-૧૨ના વર્ષ સુધીમાં તબકકાવાર આઇ.સી.ડી.એસ. યોજનાનું બજેટનું કદ રુ.૨૩૦.૦૦ કરોડમાંથી વધતા વધતા રુ. ૧૨૭૦.૦૦ કરોડ થયેલ છે જે કાર્યભારમાં થયેલ વધારો તથા સુચારુ વહીવટ માટે રુ.૭૫ + ૧૮.૫૩ + ૨૫.૬૫ = ૧૧૯.૧૮ લાખની નવી જગ્યાઓ માટે જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે.

(૫) આંગણવાડી વર્કર/હેલ્પરના વેતનમાં વધારો

રાજ્યની ૫૦૨૨૬ આંગણવાડીઓના વર્કર હેલ્પર બહેનોને સરકાર દ્વારા પ્રોત્સાહન સ્વરૂપે વર્તમાન સ્થિતીએ રૂ. ૧૦૦૦ અને રૂ. ૫૦૦ માસિક ચુકવવામાં આવે છે અને આ અંગેનો રૂ. ૯૦ કરોડનો ખર્ચ રાજ્ય સરકારશ્રી ભોગવે છે જેમાં અનુક્રમે રૂ. ૨૫૦ તથા રૂ. ૧૦૦નો વધારો સૂચવી વધારાના રૂ. ૨૦.૯૦ કરોડનો ખર્ચ રાજ્ય સરકાર ભોગવશે. આ અંગેની જોગવાઇ સને ૨૦૧૨-૧૩ના નાણાકીય વર્ષમાં કરેલ છે.

(૬) વિજાણું વજન યંત્ર

આંગણવાડીમાં ૩ થી ૬ વર્ષની વય જુથના બાળકો લાભાર્થી તરીકે આવે છે. તે ઉપરાંત મમતા દિવસના દિવસે આરોગ્ય વિભાગના સંકલનમાં તમામ વય જુથના બાળકો એટલેકે ૦ થી ૩ વર્ષ અને ૩ થી ૬ વર્ષના બાળકોનુ વજન, ઉંચાઇ વગેરે નોધવામાં આવે છે તે ઉપરથી બાળકો ના પોષણ અંગેના ધોરણો નકકી કરી તેઓને કુપોષિત, અતિકુપોષિત કે નોર્મલ બાળકો એમ જુદા જુદા ગ્રેડીગ કરવામાં આવે છે આ ગ્રેડીના આધારેજ સમગ્ર રાજયનુ વાસ્તવીક ચિત્ર રજુ થાય છે.

હાલમાં મોટા ભાગની આંગણવાડીઓમાં વજનકાંટાઓ નથી. જે આંગણવાડીઓમાં વજનકાંટાઓ છે તે ખુબ જુના અથવા તો બગડી ગયેલ છે. વળી આ વજનકાંટાઓ એનાલોગ પ્રકારના છે જે બાળકોનુ વજન સાચુ બતાવતા નથી. જેથી આ પ્રશ્નનના નિરાકરણ અર્થે રૂ. ૧૦.૯૪ કરોડના ખર્ચે નવા વિજાણુ વજન યંત્ર પુરા પડવા સને ૨૦૧૨-૧૩ ના નાણાકીય વર્ષમાં જોગવાઇ કરેલ છે.

(૭) બાયો-મેટ્રીક મોનીટરીંગ સીસ્ટમ

આંગણવાડી ના વર્કર / હેલ્પર ની નિયમિત રીતે હાજરી પુરાય તેમજ ઘટક કક્ષાએ તેમજ પીઓ કક્ષાએ સ્ટાફની હાજરી બાબત સતત નિરિક્ષણ કરી શકાય તે હેતુથી આગામી વર્ષ માટેના બજેટમા પ્રત્યેક આંગણવાડી દીઠ હાજરી અંગેનુ બાયોમેટ્રીક મશીનની રૂ. ૨૦ કરોડની જોગવાઇ કરેલ છે

(૮) ગુજરાત એગ્રો ઇન્ટસ્ટીઝ કોર્પોરેશન ધ્વારા આઇસીડીએસ અંતર્ગતપુરક પોષણ આહાર ઉત્પાદન યુનિટ

ભારત સરકાર તેમજ નામદાર સુપ્રિમકોર્ટ અને હાઇકોર્ટની ગાઇડલાઇન મુજબ હાલ પુરતુ આ પ્રોજેકટ માટે રૂ. ૨૦ કરોડની જોગવાઇ કરી છે.

(૯) કમિશનર કચેરી મહિલા અને બાળ વિકાસ માટે તથા ઘટક કક્ષાએ વાહનો ખરીદી /ભાડે રાખવા બાબત

આ અંગેના આગામી નાણાંકીય વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ ના બજેટમાં રૂ ૫૪૦.૭૮ લાખની જોગવાઇ કરેલ છે.

વિભાગ - ૪

પોષણ કાર્યક્રમ હેઠળ પ્રવૃત્તિવાર ઉદેશવાર અને નાણાકીય સાધનો જરુરીયાત અંગેના વર્ગીકરણ દશાવતા પત્રક અનુક્રમે ૧,૨,૩ ઉપરથી ત્રણ વષની પ્રવત્તિઓનો ખ્યાલ આવે છે.

આ યોજના હેઠળ ચાલુ વષે ૨૦૧૨-૧૩ માટે રુ ૧૧૩૮૧૫.૪૪ લાખની જોગવાઇ કરવામાં આવી છે જે ધ્વારા ૪૦ લાખ લાભાર્થીઓને લાભ આપવાનું નકકી કરવામાં આવેલ છે. કુલ જોગવાઇમાંથી રુ.૯૮૬૦૨.૮૪ લાખ બિન આદીવાસી વિસ્તાર માટે અને ખાસ અંગભુત યોજના હેઠળ રુ ૫૬૫૧.૨૩ લાખની જોગવાઇ તથા આદિવાસી વિસ્તાર માટે (ગુજરાત પેર્ટન હેઠળ ૧૪૯૬.00 લાખ - જે આદીજાતિ વિભાગ હેઠળ મુકવામાં આવેલ છે.) રુ.૯૫૬૧.૩૭.00 લાખ ની જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે ઉપરોકત તમામ બાબતને ધ્યાને રાખીને રાજય સરકાર દ્વારા સને ૨૦૧૧-૧૨ ના વર્ષ માટે રૂ. ૧૧૩૮.૯૦ કરોડનો પ્લાન સિલિંગ વધારીને રૂ. ૧૩૪૧.૪૬ કરોડ કરેલ છે. જયારે સને ૨૦૧૨-૧૩ માં સ્ટેટ બજેટમાં રૂ. ૧૧૩૮.૧૫ કરોડ તથા કેન્દ્ર પુરસ્કૃત યોજનાની રૂ. ૭૩૩.૫૦ કરોડની જોગવાઇ મળી કુલ રૂ. ૧૮૭૫.૪૧ કરોડ મંજૂર કરેલ છે.

..

.

કામગીરી અંદાજપત્ર : ૨૦૧૨-૨૦૧૩

કમિશ્નરશ્રી, મહિલા અને બાળ વિકાસ

(૨) સંયુક્ત કમિશ્નરશ્રી, .

મહિલા અને બાળ વિકાસ (મહિલા વિંગ)

.

.

.

કમિશ્નરશ્રી (મહિલા વિંગ), મહિલા અને બાળ વિકાસની કચેરી, ગાંધીનગર..

કમિશ્નરશ્રી, મહિલા અને બાળ વિકાસની કચેરીની સ્થાપના ઓકટોમ્બર - ૧૯૮૮ થી કરવામાં આવેલ છે અને તે નવા સ્થપાયેલ મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગના નિયંત્રણ નીચે મહિલા વિકાસ પ્રવૃતિ માટે કાર્યરત છે. મહિલા અંગેના સર્વાંગી વિકાસ અંગે કાર્ય કરતી નોંધાયેલ સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓને મહિલા વિકાસની પ્રવૃતિઓ જેવી કે જિલ્લા વિવિધલક્ષી મહિલા કલ્યાણ કેન્દ્રો જિલ્લા કક્ષાએ તેમજ વિવિધલક્ષી મહિલા કલ્યાણ કેન્દ્રો તાલુકા કક્ષાએ. હેતુસભર કાર્યક્રમ અમલી બનાવી શકે, કુટુમ્બ સલાહ કેન્દ્રો પારિવારીક ઝગડામાં માર્ગદર્શક બની તેનો કાર્યક્રમ અમલી બનાવી શકે, મહિલા મંડળો ધ્વારા ચાલતા શિવણ વર્ગો ધ્વારા મહિલાઓને સ્વરોજગારીથી આત્મનિર્ભર બને તે હેતુસર આ કચેરી ધ્વારા નાણાકીય સહાય પુરી પડવામાં આવે છે. તેમજ પારિવારિક હિંસા સામે સ્ત્રી રક્ષણ અધિનિયમ - ૨૦૦૫ અંતર્ગત જિલ્લા સુરક્ષા અધિકારીશ્રીઓ ના નિયંત્રણ અધિકારી તરીકે આ કચેરી કામગીરી બજાવતી હોઇ તેઓને જરુરિયાત મુજબની નાણાકીય સહાય પણ આ કચેરી ધ્વારા મંજુર કરવાની થાય છે. કમિશ્નર કચેરી ધ્વારા ગુજરાતની મહિલાઓને સ્પર્શતા પ્રશ્નો તથા તેઓના વિકાસ માટેની પ્રવૃતિઓને લગતી માહિતી એકત્રિત કરીને સંગ્રહિત કરવામાં આવે છે. આ ઉપરાંત મહિલાઓના સંદર્ભમાં સમાજમાં લોકોના વલણમાં પરિવર્તન આવે તે હેતુથી પોસ્ટર્સ, ફોલ્ડર્સ અને પ્રચાર સાહિત્ય તૈયાર કરીને સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓ મારફત વિતરણ કરવામાં આવે છે. આ માટે સને.૨૦૧૧-૨૦૧૨ ના વર્ષમાં કુલ પ્લાન સદરે રુ.૮૪૯.૨૪ તથા નોન પ્લાન સદરે રુ.૧૯ લાખની જોગવાઇ સુચવેલ છે.

કામગીરી :-

મહિલા કલ્યાણને લગતી પ્રવૃતિઓમાં કાર્યરત હોય તેવી નોંધાયેલ સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓ ધ્વારા મહિલા વિકાસની પ્રવૃતિઓ હાથ ધરવામાં આવે છે. જેમાં મુખ્યત્વે.

(૧) કમિશ્નર કચેરીનું મહેકમ :-

મહિલા કલ્યાણની ઉપરોકત કામગીરી કરવા માટે કમિશ્નર કચેરીમાં કુલ - ૩૮ અધિકારી / કર્મચારીઓનું મહેકમ છે. આ માટે સને. ૨૦૧૨-૧૩ માં રુ.૨૩૧.૭૪ લાખની બજેટ જોગવાઇ સુચવેલ છે.

(૨) મહિલા વિકાસના ક્ષેત્રમાં ઉત્કર્ષ ફાળા માટે સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓ અને મહિલા સામાજિક કાર્યકરને એવોર્ડ .

મહિલા વિકાસના ક્ષેત્રમાં ઉત્કર્ષ ફાળા માટે સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓ અને મહિલા સામાજિક કાર્યકર ને એવોર્ડ આપવામાં આવે છે. આ યોજના હેઠળ સને. ૨૦૧૨-૧૩ ના વર્ષ માટે રુ. ૨.૦૦ લાખની બજેટ જોગવાઇ સૂચવેલ છે.

<u>(૩) મલ્ટીપર્પઝ વીમેન વર્લ્ફેર સેન્ટર (વિવિધલક્ષી મહિલા કલ્યાણ કેન્દ્ર)</u>

મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ હેઠળ કમિશ્નર કચેરી મહિલા માર્ગદર્શન કેન્દ્ર અને યુવતી વિકાસ કેન્દ્ર નામની ત્રણ યોજનાઓનું મહિલા કલ્યાણ ક્ષેત્રે સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓ મારફત સંચાલન કરતી હતી.

ઉપરોકત ત્રણે યોજનાઓનું હેતુ સુપેરે બર આવે તે આશયથી ત્રણે યોજના હેઠળ ચાલતા કેન્દ્રોનું એકત્રિકરણ કરી અને તમામ કેન્દ્રો એકબીજા સાથે સંકલનમાં રહી મહિલા કલ્યાણમાં વિવિધ પ્રવૃતિઓ હાથ ધરે અને માર્ગદર્શન પુરુ પાડે તે માટે દરેક જિલ્લા કક્ષાએ નોડલ સેન્ટર જિલ્લા વિવિધલક્ષી / વિકાસ કલ્યાણ ક્ષેત્ર અને દરેક તાલુકા સ્થળે વિવિધલક્ષી મહિલા કલ્યાણ / વિકાસ કેન્દ્ર સ્થાપવાની યોજના હાથ ધરાયેલ છે. આ કેન્દ્રની કામગીરીમાં દરેક કેન્દ્ર ઉપર યોગ્ય લાયકાત ધરાવતા સામાજિક કાર્યકર, દરેક કેન્દ્ર ઉપર કાયદાકીય નિષ્ણાતની સેવા તેમજ સરકારશ્રી તરફથી વખતોવખત નકકી કરેલ ચોકકસ કાર્યક્રમોના અમલ એ મહત્વનો બનશે. જિલ્લા કક્ષાએ કેન્દ્રને મહત્તમ રુ.૨.૨૫ લાખ અને તાલુકા કક્ષાએ કેન્દ્રને રુ. ૧.૨૫ લાખ અનુદાન આપવામાં આવે છે. સ્વૈચ્છિક સંસ્થાએ દરેક પ્રવૃતિ માટે ૨૫ ટકા લોકભાગીદારીથી ખર્ચ ભોગવવાનો રહે છે.

વર્ષ ૨૦૧૧-૧૨ માં જિલ્લા કક્ષાએ કુલ – ૨૫ જિલ્લા વિવિધલક્ષી મહિલા કલ્યાણ કેન્દ્રો તથા તાલુકા કક્ષાએ કુલ – ૨૪૦ વિવિધલક્ષી કલ્યાણ કેન્દ્રો કાર્યરત છે. જયારે વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ માં કુલ - ૨૬ જિલ્લા કેન્દ્રો તથા કુલ – ૨૬૫ તાલુકા કેન્દ્રો કાર્યરત થશે..

જિલ્લા કક્ષાએ મહિલા હેલ્પ લાઇન કાર્યરત છે. જરુરીયાતમન્દ મહિલાઓ સરળતાથી ટેલીફોન કરી શકે અને કોઇપણ સમસ્યા અગે પૃચ્છા કરી શકે તે હેતુસર ૧૦૯૨૦ ખાસ મહીલા હેલ્પ લાઇન જીલ્લા તથા તાલુકા કક્ષાએ કાય્રરત કરવામાં આવશે.

આ યોજના માટે વર્ષ. ૨૦૧૨-૧૩ માટે રુ. ૫૧૮.૫૦ લાખની બજેટ જોગવાઇ સૂચવેલ છે.

ભારત સરકાર ધ્વારા પારિવારીક હિંસા સામે સ્ત્રિઓને રક્ષાણ માટેનો અધિનિયમ - ૨૦૦૫ એ ધરેલું હિંસાનો ભોગ બનતી મહિલાઓને રક્ષણ આપવા માટે અતિમહત્વનો કાયદો છે.

આ અધિનિયમ અંતર્ગત અમલીકરણના નિયંત્રણ અધિકારી તરીકે કમિશ્નરશ્રી મહિલા અને બાળ વિકાસની કચેરી, ગાંધીનગર ને જાહેર કરવામાં આવેલ છે. તથા જિલ્લા સમાજસુરક્ષા અધિકારીઓને જિલ્લા સુરક્ષા અધિકારી તરીકે જાહેર કરવામાં આવેલ છે.

આ અધિનિયમ ધ્વારા સ્ત્રિઓને થતી કૌટુંબિક હિંસા રોકવા તેમજ આ કાયદાના સૂચારુ અમલીકરણના સંદર્ભમાં વિચારણા કરતાં આ કાયદાની બહોળી પ્રસિધ્ધિ થાય તે આવશ્યક અને જરુરી છે. તેથી જનજાગૃતી અભિયાન / ઝુંબેશ હાથ ધરવી / શિબિરો / વર્કશોપનું આયોજન કરવું. પ્રચાર - પ્રસાર માટે સાહિત્ય હોલ્ડર્સ/ બેનર્સ તૈયાર કરવા. કાયદાનો અમલ

માટે વર્ષ ૨૦૧૧-૧૨ દરમ્યાન યોગ્ય સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓને સર્વીસ પ્રોવાઇડર તરીકે નિમણૂંક આપવામાં આવતાં તેઓ ધ્વારા અધિનિયમ અંતર્ગત ફરજો બજાવવાની થશે. આવી સંસ્થાઓને આ અધિનિયમ મુજબ ફરજો બજાવશે ત્યારે ફરીયાદ નિકાલ, અમલીકરણ માટે થનાર ખર્ચને સરકાર ધ્વારા રેમ્યુનરેશન કે અનુદાનના સ્વરુપમાં મંજુર રાખવા સરકાર રક્ષાએ નિર્ણય લેવાય તો સદરહું બાબતને ધ્યાનમાં રાખી અધિનિયમનું અમલીકરણ સરળતાથી થઇ શકે. તે માટે બજેટમાં જોગવાઇ આવશ્યક છે.

ઉપરોકત હકીકતોને ધ્યાને લેતા વર્ષ. ૨૦૧૨-૧૩ માટે આ યોજનાના અમલીકરણ માટે જે.આર.સી.,જે આર.બી. ત્થા ડી.વી.એ. માટે કુલ રુ. ૧૩૪.૦૦ લાખની જોગવાઇ સૂચવવામાં આવેલ છે.

આમ આ સદરે કુલ ૫૧૮.૫૦ લાખની જોગવાઇ સુચવેલ છે.

<u>(૪) કુટુંબ સલાહ કેન્દ્રો તથા મહિલા મંડળની યોજના :-</u>

કુટુંબ સલાહ કેન્દ્રો તથા મહિલા મંડળની યોજનાકીય કામગીરી મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગના ઠરાવ ક્રમાંક : પરચ/૧૦૨૦૦૦/૩૨૨/૫૩(૬) અ તા.૧૬/૨/૦૬ થી નિયામકશ્રી, સમાજસુરક્ષા કચેરીમાંથી તબદીલ થઇ કમિશ્નરશ્રી, મહિલા અને બાળ વિકાસ કચેરીને સોંપવામાં આવેલ છે. સદરહું યોજનાની કામગીરી કમિશ્નરશ્રી, મહિલા અને બાળ વિકાસ ધ્વારા સને. ૦૬-૦૭ થી હાથ ધરવામાં આવેલ છે.

કુટુંબ સલાહ કેન્દ્રોમાં કૌટુંબિક તેમજ સામાજિક વિવાદને લગતા પ્રશ્નો જેવા કે છુટાછેડા, કૌટુંબિક કલહ, સ્ત્રીઓને કુટુંબ ધ્વારા માનસિક ત્રાસ, સ્ત્રીઓને સંપત્તિના પ્રશ્નોમાં અન્યાય, વિગેરે સામાજિક વિવાદને લગતા પ્રશ્નોનું નિરાકરણ લાવવા તેમજ સમાધાન કરાવવા આવા કેન્દ્રો ધ્વારા પ્રયત્નો હાથ ધરવામાં આવે છે.

તેવીજ રીતે મહિલા મંડળની યોજના ધ્વારા અભણ, નિરાધાર, બીન રોજગાર બહેનોને આર્થિક ઉપાર્જન થાય તથા તેઓને પગભર કરવાના શુભ આશયથી શિવણ, એમ્બ્રોયડરી વિગેરેની તાલીમ આપવામાં આવે છે.

વર્ષ. ૨૦૧૨-૧૩ માં કુટુંબ સલાહ કેન્દ્રો પ્લાનસદરે ૫ કેન્દ્ર માટે રૂ.૧૨.૦૦લાખ તેમજ નોનપ્લાન સદરે - ૭ કેન્દ્રો માટે રૂ.૧૦.૦૦લાખની જોગવાઇ કરેલ છે. જયારે મહિલા મંડળ ધ્વારા શિવણ, એમ્બ્રોયડરી વિગેરેની તાલીમ આપતી કુલ - ૨૦ જેટલી સંસ્થાઓ કાર્યરત છે.તે માટે નોનપ્લાન સદરે રૂ.૯/- લાખની જોગવાઇ સૂચવેલ છે.

કુટુંબ સલાહ કેન્દ્રો / મહિલા મંડળોને ગ્રાન્ટ ઇન કોડ - ૧૯૯૨ ની જોગવાઇને આધિન અનુદાન મંજુર કરવામાં આવે છે.

વર્ષ. ૨૦૧૨-૧૩ માટે નીચે પ્રમાણેની જોગવાઇ સૂચવેલ છે.

કુટુંબ સલાહ કેન્દ્રો (પ્લાન) - રૂ. ૧૨.00 લાખ
કુટુંબ સલાહ કેન્દ્રો (નોન પ્લાન) - રૂ. ૧૦.00 લાખ
મહિલા મંડળો (નોન પ્લાન) - રૂ. ૦૯.00 લાખ

ભાગ-3

પત્રક

કાર્યક્રમ અને પ્રવૃત્તિ વર્ગીકરણ નાણાંકીય જરુરીયાત

(રૂ. હજારમાં)

ક્રમાંક	વિગત.	૨૦૧૨ – ૨૦૧૩ ની જોગવાઇ		
		આયોજન	આયોજન બહાર	કુલ
૧	૨	૩	૪	૫
૧	માંગણી ક્રમાંક : ૧૦૬ મુખ્ય સદર : ૨૨૩૫, સામાજીક સુરક્ષા અને કલ્યાણ	૭૬૪,૨૪	૧૯,૫૦	૭૮૩,૭૪
	મુખ્ય સદર : ૪૨૩૫, સામાજીક સુરક્ષા અંગે મૂડી જોગવાઇ	૫૦,૦૦		૫૦,૦૦
	કુલ રકમ રૂ. ...	૮૧૪,૨૪	૧૯,૫૦	૮૩૩,૭૪

કામગીરી અંદાજપત્ર : ૨૦૧૨ - ૨૦૧૩

ગુજરાત રાજ્ય મહિલા આયોગ.

.

ગુજરાત રાજય મહિલા આયોગ .-

. મહિલાઓ સ્વનિર્ભર બને અને સ્વતંત્ર રીતે પોતાનો વિકાસ કરી શકે તેમજ તેમના અધિકારીતાને પ્રોત્સાહન આપવાના શુભ હેતુથી સરકારશ્રીના મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગના તા. ૧૬/૨/૨૦૦૫ ના જાહેરનામા અન્વયેથી ગુજરાત રાજય મહિલા આયોગની રચના કરવામાં આવેલ છે. માહિતી મહિલા આયોગની કચેરી તારીખ : ૨૮/૩/૨૦૦૫ ના રોજથી કાર્યાન્વિત થયેલ છે.

આયોગની રચનામાં, આયોગના માન. અધ્યક્ષા ઉપરાંત બે બિન સરકારી સભ્યો, હોદ્દાની રુએ નિમાયેલ પાંચ સરકારી અધિકારીઓ અને આયોગના સભ્ય સચિવશ્રીનો સમાવેશ થાય છે.

ગુજરાત રાજય મહિલા અધિનિયમ, ૨૦૦૨ અન્વયે આયોગે મુખ્યત્વે નીચે પ્રમાણેના કાર્યો કરવાના રહેશે. ભારતના સંવિધાન અને બીજા કાયદાની મિહલા સંબંધી સલામતી સહિતની જોગવાઇઓનું પુનર્વલોકન કરી તેમજ સુધારાની તેમજ સલામતીના અસરકારક અમલીકરણ માટે રાજ્ય સરકારને ભલામણ કરવી, ફરિયાદોની તપાસ કરવી, મહિલા પ્રત્યેના ભેદભાવ/ અત્યાચાર દૂર કરવા માટેના વ્યુહોની ભલામણ કરવી, તમામ ક્ષેત્રે મહિલા આયોગનું પ્રતિનિધિત્વ સુનિશ્ચિત કરવા તથા મહિલાના વિકાસના હેતુ માટે પ્રોત્સાહક અને શૈક્ષણિક સંશોધન હાથ ધરવા, મહિલાના વિકાસની પ્રગતિનું મૂલ્યાંકત કરવું. મહિલા સંસ્થા, જેલ, રીમાન્ડ હોમ વગેરેની તપાસ કરવી, મહિલાને સમાજમાં વધુ હકારાત્મક ભૂમિકા અને વધુ સમતોલ અભિવ્યક્તિને માધ્યમ મારફત પ્રોત્સાહિત કરી, મહિલાને સમાજમાં વધુ હકારાત્મક ભૂમિકા અને વધુ સમતોલ અભિવ્યક્તિને માધ્યમ મારફત પ્રોત્સાહિત કરવી, જાતીય સમાનતા લાવવી વગેરે છે.

આ બધા હેતુ સિધ્ધ કરવા તેમજ મહિલા આયોગની પ્રવૃત્તિથી મહિલાઓના મોટા સમુદાયને માહિતગાર કરવા, જીલ્લા કક્ષાએ : સેમીનાર, શિબિર, વર્કશોપ, જીલ્લા પ્રવાસ કરવાનું આયોજન છે અને આ બધા માટે સને : ૨૦૧૨- ૧૩ ના વર્ષ માટે રૂ. ૧૩૦ લાખ ની ચાલુ બાબતનીજોગવાઇ (૨૫) ડબલ્યુ સી ડી - ૫, મહિલાઓ માટે રાજય આયોગની સ્થાપના (પ્લાન) સદરે તથા ૪૨ નારી અદાલતોની ઉજવણી માટે રૂ.૩૫૮ લાખ મળી કુલ રૂ.૪૮૮લાખ સૂચવેલ છે. તેમજ તે ખર્ચનું વર્ગીકરણ નિયત પત્રકમાં સામેલ રાખેલ છે.

વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ના ખર્ચનું વર્ગીકરણ

(રૂ. લાખમાં)

૧	પગાર ભથ્થા ખર્ચ	૭૦.૦૦
૨.	કચેરી ખર્ચ	૩૦.૦૦
૩.	આયોગની પ્રવૃત્તિ(સેમીનાર)	૩૮૮.૦૦
	કુલ-સરવાળો	૪૮૮.૦૦

-૦ -૦ -૦ -

કામગીરી અંદાજપત્ર :

૨૦૧૨ - ૨૦૧૩

સમાજ સુરક્ષા ખાતુ.

નિયામક સમાજ સુરક્ષા

ભાગ-૧

પ્રસ્તાવના :-

સમાજ સુરક્ષા ખાતું મુખ્યત્વે મહિલા અને બાળ વિકાસને લગતી સંજોગોનો ભોગ બનેલ અસહાય મહિલાઓને આશ્રય, રક્ષણ અને પુનઃસ્થાપન માટેના કાર્યો કરે છે. આવી મહિલાઓના આશ્રય, રક્ષણ અને સંભાળ લેવા ઉપરાંત આર્થિક રીતે મુશ્કેલીમાં મુકાયેલ મહિલાઓને પગભર કરવા માટે જરૂરી આર્થિક સહાય, વ્યાસાયિક માર્ગદર્શન અને તાલીમ આપીને પગભર થવામાં સહાય કરે છે. આ પ્રવૃત્તિઓ વિવિધ યોજનાઓ, રહેણાંકીય તથા બિન રહેણાંકીય સંસ્થાઓ અને વિવિધ સામાજિક કાયદાઓના અમલ દ્વારા કરવામાં આવે છે, તાજેતરમાં મહિલા અને બાળ કલ્યાણ માટે સરકારશ્રી દ્વારા અલગ વિભાગ અમલમાં આવતાં ખાતાની યોજનાકીય કામગીરીના બે ભાગ થયા છે. ખાતા દ્વારા મહિલા અને બાળ કલ્યાણ માટે અમલ કરતી યોજનાઓની કામગીરી નીચે મુજબ છે.

કામગીરી :

ઉપર જણાવેલ ઉદેશ સિધ્ધ કરવા રાજય સરકાર રાજ્યમાં નીચે મુજબનાં સામાજીક કાયદાઓનો અમલ કરે છે.

૧. **સ્ત્રીઓ અને બાળાઓ માટે (ઈન્મોરલ ટ્રાફિક પ્રિવેન્શન) એકટ, સુધારેલ ૧૯૮૬,**

૨. **દહેજ પ્રતિબંધક ધારો ૧૯૬૧ સુધારેલ ૧૯૮૫.**

ભાગ-૨

અનૈતિક વ્યાપાર અટકાવવા અંગેનો અધિનિયમ, ૧૯૮૬ હેઠળની પ્રવૃત્તિઓ :-

મહિલાઓ અને બાળાઓને અનૈતિક વ્યવસાયમાંથી પુનઃસ્થાપન માટે રાજ્ય સરકાર અસરકારક ભાગ ભજવે છે. નૈતિક અને સામાજિક આરોગ્ય કાર્યક્રમ હેઠળ આ ખાતા હસ્તક મહિલાઓ માટે ચાર રાજ્ય કક્ષાના ગૃહો અને છ નારી સંરક્ષણ કેન્દ્રો ચાલે છે. રાજ્ય કક્ષાના ગૃહો અમદાવાદ, વડોદરા, સુરત અને સુરેન્દ્રનગર ખાતે આવેલ છે અને સંરક્ષણ કેન્દ્રો પાલનપુર, ભરૂચ, ગોધરા, પાલિતાણા, વાંસદા અને હિંમતનગર ખાતે આવેલ છે. સને ૨૦૦૮-૦૯ માં દાહોદ ખાતે નવું નારી સંરક્ષણ કેન્દ્ર સ્વૈચ્છિક ધોરણે શરૂ કરેલ છે. આ સંસ્થાઓ નૈતિક ભયમાંથી બચાવવામાં આવેલ છોકરીઓને તેમજ સુધારણાલક્ષી સંસ્થામાંથી છુટી કરવામાં આવેલ મહિલા અંતેવાસીઓને પણ દાખલ કરે છે. ખાતા હસ્તકની મહિલા કલ્યાણ ક્ષેત્રે કાર્ય કરતી સરકારી સંસ્થાઓમાં ફરજ બજાવતાં પાર્ટ ટાઇમ મુલાકાતી તબીબો, મનોવૈજ્ઞાનિક મનોચિકિત્સક જેવી જગ્યાઓના પગાર નાણાકીય વર્ષ ૨૦૦૧-૦૨ માં સુધારીને માસિક રૂ. ૫૦૦/- ફીકસ મંજુર કરેલ છે.

છોકરીઓ તેમજ મહિલાઓને સંભાળ, રક્ષણ, સારવાર, તાલીમ અને પુનઃસ્થાપન માટે રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઊભા કરાયેલ ખાતાકીય તંત્ર સાથે સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓનો પણ પ્રશંસાપાત્ર ફાળો છે. આ ક્ષેત્રમાં નવ સેવા સંસ્થાઓ સ્ત્રીઓ માટે રક્ષણાત્મક અને બચાવ અંગેનું કામ કરે છે. બાળાઓ અને મહિલાઓના માનસિક, નૈતિક અને સામાજિક વિકાસ માટે સુધારણાલક્ષી સેવાઓ આપતી સહાયક ગ્રાન્ટ મેળવતી સંસ્થાઓ છે.

દહેજ પ્રતિબંધક અધિનિયમ – ૧૯૬૧ (સુધારો ૧૯૮૫) :

સામજીક સુધારણાના એક ભાગરૂપે અને સમાજના દુષણો પૈકી દહેજ પ્રથા જેવા રાક્ષસને નાથવા ગુજરાત રાજયમાં દહેજ પ્રતિબંધક અધિનિયમ અમલમાં છે. રાજ્યમાં ૪ ઝોનલ દહેજ પ્રતિબંધક અને ૨૬ દહેજ પ્રતિબંધક અધિકારી કરાર આધારિત નિયુક્ત કરેલ છે અને પોલીસ અધિકારીને સોપવામાં આવેલી સત્તાઓ જેવી જ સત્તાઓ સોંપવામાં આવેલ છે.

દહેજ લેનાર વિરૂધ્ધ અરજી આ કચેરીને મળ્યેથી તેની વિગતવાર તપાસ કરી દહેજ પ્રતિબંધક અધિનિયમ હેઠળ કાનુની કાર્યવાહી કરવામાં આવે છે. વર્ષ ૨૦૧૦-૧૧ માં ૧૧૭ અરજીઓ અન્વયે કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવેલ છે.

નિરાધાર વિધવા મહિલાઓના પુન:સ્થાપન માટે નાણાકીય સહાય યોજના :-

આ યોજના હેઠળ નિરાધાર વિધવા કે જેમને ૨૧ વર્ષ કે તેથી વધુ ઉંમરનો પુત્ર ન હોય તેમને રૂ. ૫૦૦/- માસિક અને તેમના આધારિત સગીર વયના બે બાળકો સુધી બાળકદીઠ રૂ. ૮૦/- ની સહાય ચુકવવામાં આવે છે. આ યોજનાનો અમલ તા.૦૧-૦૮-૦૩ થી પ્રાંત અધિકારીશ્રીઓ મારફત શરૂ કરવામાં આવેલ છે તથા સહાયનું ચુકવણું પોસ્ટ ઓફિસમાં બચત ખાતું ખોલાવી પોસ્ટના બચત ખાતામાં રકમ જમા કરવામાં આવે છે. સને ૨૦૧૧-૧૨માં ૧,૨૩,૯૬૨ મહિલાઓને નાણાંકીય સહાય ચૂકવી વીમા કવચનો લાભ આપેલ છે. વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ માં રૂ.૧૪૬૨૯.૦૦ લાખની જોગવાઈ સામે ૧,૩૫,૦૦૦ લાભાર્થીઓને સહાય આપવાનું આયોજન કરેલ છે.

૧૮ થી ૪૦ વર્ષની વયજૂથ ધરાવતી ૧૦,૦૦૦ વિધવાઓને વ્યાવસાયલક્ષી તાલીમ આપી તેમનું આર્થિક પુન:વર્સન કરવાનું આયોજન છે. ચાર વર્ષના સમયગાળામાં તાલીમ લીધા બાબતનું પ્રમાણપત્ર મળ્યેથી માનવગરિમાં યોજનાના ધોરણે રૂ. ૫૦૦૦/- ની મર્યાદામાં સાધન સહાય અથવા સ્વ રોજગાર લોન માટે રૂ.૫૦૦૦/- માર્જિનમની આપી વિધવા બહેનોને પગભર કરવાનું આયોજન છે. સને ૨૦૧૧-૧૨ માં ૨૯૨૪ બહેનોને તાલીમ આપવામાં આવેલ છે અને સને ૨૦૧૨-૧૩ માં રૂ.૬૦૦.૦૦ લાખની જોગવાઈ કરેલ છે. જેમાં ૮૦૦૦ વિધવા બહેનોને વ્યવસાયલક્ષી તાલીમ આપી તેમનું પુનઃવર્ષન કરવાનું આયોજન કરેલ છે.

ભાગ-3

પત્રક

કાર્યક્રમ અને પ્રવૃત્તિનું વર્ગીકરણ

નાણાકીય જરૂરિયાત દર્શાવતું પત્રક

માંગણી ક્રમાંક :૧૦૬

મુખ્ય સદર :૨૨૩૫ – સામાજિક સુરક્ષા અને કલ્યાણ

(નિયામક, સમાજ સુરક્ષા હસ્તકની જોગવાઇ)

રૂ. હજારમાં)

ક્રમ	**ગૌણ સદર**	**વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ જોગવાઇ**		
		આયોજન	**આયોજન બહાર**	**કુલ**
૨	૧૦૨-બાળ કલ્યાણ			
૩	૧૦૬-સ્ત્રીઓનું કલ્યાણ	૧૦૮૮૬૨૦	૨૩૦૫૫	૧૧૧૧૬૭૫
૪	માંગણી ક્રમાંક – ૯૫ અનુસૂચિત જાતિઓ જનજાતિઓ અને અન્ય પછાત વર્ગોનું કલ્યાણ	૨૧૫૧૦૦	-	૨૧૫૧૦૦
૫	માંગણી ક્રમાંક – ૯૬ આદિજાતિ વિકાસ યોજના	૨૨૮૩૦૦	૧૪૮૧	૨૨૯૭૮૧
૬	માંગણી ક્રમાંક – ૮૪ ૪૨૩૫ – સામાજિક સુરક્ષા અને કલ્યાણ અંગે મુડી ખર્ચ જોગવાઇ (બાંધકામ)	(૧૮૦૦૦) બાંધકામ જોગવાઇનો સમાવેશ આદિવાસી સદરે દર્શાવેલ જોગવાઇઓમાં થઇ જાય છે.	૦	(૧૮૦૦૦) બાંધકામ જોગવાઇનો સમાવેશ આદિવાસી સદરે દર્શાવેલ જોગવાઇઓમાં થઇ જાય છે.
૭	૨૦૪૯ – વ્યાજની ચુકવણી (બિન મતપાત્ર)	-	-	-
	કૂલ સરવાળો	**૧,૫૫૦૦૨૦**	**૨,૪૫,૩૬,**	**૧૦,૭૪,૫૫૬**

ભાગ – ૪

નાણાકીય જરૂરિયાત સમજૂતી

<u>મહિલા કલ્યાણ</u> :-

આ કાર્યક્રમ હેઠળ દહેજ પ્રતિબંધક ધારો ૧૯૬૧ ના કાર્યક્ષમ અમલ માટે સને ૨૦૦૪-૦૫ માં ચાર(૪) નવી ઝોનલ દહેજ પ્રતિબંધક અધિકારીની જગ્યા ઊભી કરવામાં આવેલ છે. આ જગ્યા ચાલુ રાખવા તથા ઝોનલ દહેજ પ્રતિબંધક અધિકારીની કચેરી તથા તેના મહેકમ જુનિયર કલાર્કની જગ્યા ઊભી કરેલ છે. આ માટે રૂ.૧૨.૪૪ લાખ તથા નવી બાબતે ૨૬ જિલ્લા દહેજ પ્રતિબંધક અધિકારીની જગ્યા ઊભી કરવા રૂ.૨૧.૦૦ લાખ તથા નારી સંરક્ષણ ગૃહો/ કેન્દ્રો તથા તકેદારી ગૃહોમાં આઉટ સોર્સીગથી મનોચિકિત્સક તથા મનોવૈજ્ઞાનિકની જગ્યા ઊભી કરવા રૂ.૧૦.૨૬ લાખની જોગવાઇ કરેલ છે. મહિલા કલ્યાણના કાર્યક્રમ માટે રૂ.૯૧.૨૦ લાખની જોગવાઇ સુચવેલ છે.

રાજ્યમાં મહિલા અને બાળ વિકાસ કમિશ્નરની અલગ કચેરી શરૂ થતાં મહિલા વિકાસની કેટલીક યોજનાઓ આ કચેરીને સુપ્રત કરેલ છે. પરંતુ બાકી રહેતી યોજનાઓ અંગે જોગવાઈ સુચવવામાં આવેલ છે.

નારી કેન્દ્રો/ગૃહોના નિભાવ માટે જોગવાઈ સુચવેલ છે. વિધવા સહાયની યોજના ખૂબ જ લોકપ્રિય થતાં અરજદારોની સંખ્યામાં ઘણો વધારો થયેલ છે. તા. ૧-૦૮-03 થી સુધારેલી યોજના અમલમાં આવતાં ૧૮ થી ૪૦ વર્ષની વિધવાઓએ (૪) વર્ષના સમયગાળામાં જીવનને ઉપયોગી થાય તેવા હુન્નર ઉદ્યોગની તાલીમ લેવી ફરજિયાત હોવાથી આ તાલીમ માટે તથા તાલીમ મેળવ્યા બાદ પ્રમાણપત્ર રજુ કર્યેથી રૂ.૫૦૦૦/- સુધી પુનઃસ્થાપન સહાય આપવાની હોવાથી તેમજ વિધવા બહેનોના અકસ્માત સમયે વીમા કવચનો લાભ આપવા ૧૦૦૦૦૦ બહેનો માટે રૂ. ૬.૦૦ લાખની જોગવાઈ કરેલ છે. આમ કૂલ આ સદરે રૂ.૧૫૨૨૯.૦૦ લાખની જોગવાઈ સૂચવેલ છે.

બાંધકામ :

નારી સંરક્ષણ કેન્દ્ર, વાંસદાના મકાન બાંધકામ તથા સ્ટાફ કવાર્ટર માટે રૂ.૧૮૦.૦૦ લાખની જોગવાઇ સુચવેલ છે.

એકંદરે ખાતાની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓના વિસ્તાર અને વિકાસ માટે મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગની યોજનાઓ માટે આયોજન સદરે રૂ. ૧૫૫૦૦.૨૦લાખ તથા આયોજનબહારના સદરે રૂ. ૨૪૫.૩૬ લાખ મળી કૂલ રૂ.૧૦૭૪૫.૫૬ લાખની કુલ જોગવાઈ વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ માટે સુચવેલ છે.

સને ૨૦૧૨-૧૩ માં રજુ થયેલ નવી બાબતોની યાદી

(નિયામકશ્રી, સમાજ સુરક્ષા ખાતું)

<table>
<tr><td>૧</td><td>૨૬ દહેજ પ્રતિબંધક અધિકારીઓને બે કાયદાઓના અમલ માટે જીપ વાહન ભાડે રાખવા બાબત.</td><td colspan="2">રૂ.૩૧.૨૦ લાખ</td></tr>
<tr><td>૨</td><td rowspan="3">નિરાધારા વિધવા બહેનોને આર્થિક સહાય યોજનામાં સહાયની રકમ રૂ.૫૦૦/- થી વધારીને રૂ.૭૫૦/- કરવા તથા તેઓના બાળકોને (બે બાળક સુધી) બાળકદીઠ રૂ.૮૦/- ને બદલે રૂ.૧૦૦/- એમ કુલ રૂ.૯૫૦/- ની સહાય કરવા અને ૬૦ વર્ષ પછી પણ સહાય ચાલુ રાખવા.</td><td>માંગણી નં.૧૦૬</td><td>રૂ.૩૩૪૫.૦૦ લાખ</td></tr>
<tr><td>૩</td><td>માંગણી નં.૯૫</td><td>રૂ.૭૧૧.૦૦ લાખ</td></tr>
<tr><td>૪</td><td>માંગણી નં.૯૬</td><td>રૂ.૮૬૩.૦૦ લાખ</td></tr>
<tr><td></td><td>કુલ</td><td colspan="2">રૂ.૪૯૫૦.૨૦ લાખ</td></tr>
</table>

કામગીરી અંદાજપત્ર : ૨૦૧૨ - ૨૦૧૩

ગુજરાત મહિલા આર્થિક વિકાસ નિગમ લિ.

ગુજરાત મહિલા આર્થિક વિકાસ નિગમ લિ., ગાંધીનગર.

ગુજરાત મહિલા આર્થીક વિકાસ નિગમ લી. ગાંધીનગરની રચના ગુજરાત રાજ્યની ગરીબ અને જરુરીયાતમંદ મહિલાઓના આર્થીક ઉત્કર્ષના ઉદ્દેશથી માર્ચ-૧૯૮૧ માં કરવામાં આવેલ. ત્યારબાદ નિગમને ભારતીય કંપની ધારા-૧૯૫૬ હેઠળ તા.૧૬-૦૮-૧૯૮૮ના રોજ નોંધવામાં આવેલ. નિગમ દ્વારા કંપની તરીકેની કામગીરી તા.૦૧-૦૧-૧૯૮૯થી શરૂ કરવામાં આવેલ.

ગુજરાત મહિલા આર્થીક વિકાસ નિગમ લી. મહિલાઓ આર્થીક રીતે આત્મનિર્ભર બને, કુટુંબના આર્થીક વિકાસમાં ફાળો આપી શકે તે માટે વંશ પરંપરાગત ગૃહ ઉધોગ સહિત રોજગારલક્ષી, વેપારલક્ષી અને તાંત્રિક તાલીમ જરુરીયાતવાળી મહિલાઓને આપી તેમજ આવી તાલીમ લીધેલ મહિલાઓને ઉધોગ કે વ્યવસાય શરૂ કરવા બેંકેબલ યોજના હેઠળ આવરી લઈ સહાયભુત થાય છે.

તાજેતરમાં ગુજરાત મહિલા આર્થીક વિકાસ નિગમ લી.ની પ્રવૃત્તિઓનો વ્યાપ વધારી વધુમાં વધુ મહિલાઓને રાજય સરકારની તેમજ ભારત સરકારની યોજનાઓનો લાભ આપી શકાય તે હેતુને ધ્યાને લઈ વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩માં ગુજરાત મહિલા આર્થીક વિકાસ નિગમ લી. ગાંધીનગર દ્વારા નીચે દર્શાવેલ વિગતે યોજનાકીય પ્રવૃત્તિ અમલમાં મુકવાનું આયોજન વિચારેલ છે.

(૧) **ધરદિવડા (બેંકેબલ યોજના)) -**

આ યોજના હેઠળ ગરીબીરેખા નીચે જીવતા કુટુંબની મહિલાઓને સ્વરોજગારી દ્વારા આર્થીક રીતે પગભર થવા માટે રાષ્ટ્રીયકૃત બેંકો મારફતે વિવિધ વ્યવસાય / ઉધોગ/વેપાર માટે બેંકેબલ લોન માટે બેંકોને ભલામણ કરવામાં આવે છે.

વર્ષ ૨૦૧૨-૨૦૧૩ માં કુલ ૧૦૦૦ મહિલા લાભાર્થી બહેનોને આવરી લેવાનો ભૌતીક લક્ષ્યાંક રાખવામાં આવેલ છે તે માટે કુલ રૂ.૭૦.૦૦ લાખની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.

(૨) **જનરલ તાલીમ યોજના :-**

ભારત સરકારની સુચના ધ્યાને લેતાં, વર્ષ ૨૦૧૨-૨૦૧૩ માં નિગમ દ્વારા ભારત સરકારની સ્વાવલંબન (નોરાડ) યોજનાનાં ધોરણો મુજબ જ ગરીબ અને જરુરીયાતવાળી મહિલાઓને તેઓની જરુરીયાત મુજબની વ્યવસાયલક્ષી તાલીમ આપી તેઓને સ્વરોજગારી/ રોજગારી મેળવી સમાજમાં આત્મનિર્ભર બનાવવાનો આ યોજનાનો મુખ્ય ઉદ્દેશ છે.

નિગમ દ્વારા વર્ષ ૨૦૧૨-૨૦૧૩ દરમ્યાન આ યોજના હેઠળ પ્રારંભીક તબકકે કુલ ૨૦૦ તાલીમવર્ગોનું આયોજન કરી રૂ.૧૮૦.૦૦ લાખની જોગવાઈ કરેલ છે તથા આ યોજના હેઠળ કુલ ૫૦૦૦ મહિલાઓને આવરી લેવાનો ભૌતીક લક્ષ્યાંક રાખવામાં આવેલ છે.

(૩) **મહિલા જાગૃતિ શિબીર :-**

મહિલા જાગૃતિ શિબીરના આયોજન દ્વારા સમગ્ર રાજ્યની મહિલાઓને રાજય સરકાર તથા કેન્દ્ર સરકારની યોજનાઓથી વાકેફ કરી શકાય તથા વધુમાં વધુ મહિલાઓ દ્વારા સરકારશ્રીની યોજનાઓનો લાભ મેળવી શકે.

વર્ષ ૨૦૧૨-૨૦૧૩ માં કુલ ૧૦૦૦ મહિલા લાભાર્થીઓને આવરી લેવાનો ભૌતીક લક્ષ્યાંક રાખવામાં આવેલ છે તેમજ તે માટે મહિલા જાગૃતિ શિબીર યોજના હેઠળ રૂા. ૧૫.૦૦ લાખની જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે.

(૪) **મહિલા સંમેલન :-**

રાજયની મહિલાઓને પ્રવર્તમાન સરકારશ્રીની યોજનાઓ, કાયદાઓ વિગેરેથી વાકેફ કરવા માટે માન.મંત્રીશ્રીના અધ્યક્ષ સ્થાને પ્રત્યેક જીલ્લા દીઠ એક મહિલા સંમેલન રાખવાનું આયોજન કરેલ છે. જેના માટે કુલ ૨૬ મહિલા સંમેલનો યોજી ૩,૦૦,૦૦૦ લાભાર્થીઓને આવરી લેવાનો લક્ષ્યાંક રાખેલ છે. જેના માટે રૂા.૫૨૦/- લાખની જોગવાઇ કરેલ છે.

(૫) **<u>નારી ગૌરવ દિન ઉજવણી :-</u>**

૮ મી માર્ચ આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા દિનની ઉજવણી માટે વર્ષ ૨૦૧૨-૨૦૧૩ દરમ્યાન કુલ ૧૦૦૦ મહિલાઓને આવેરી લેવાનું આયોજન કરેલ છે. જે માટે કુલ રૂા._૧૦.૦૦ લાખની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.

(૬) **<u>પ્રદર્શન સહ વેચાણ :-</u>**

વર્ષ ૨૦૧૨-૨૦૧૩ માટે પ્રદર્શન સહ વેચાણ સંપૂર્ણપણે રાજય સરકારશ્રીના બજેટમાંથી કરવાનું આયોજન કરેલ છે. મહિલાજૂથો/કારીગરો/સંસ્થાઓને તેમના દ્વારા ઉત્પાદિત ચીજવસ્તુઓને વેચવા માટે બજાર મળી રહે તે ઉદ્દેશથી પ્રદર્શન સહ વેચાણ કાર્યક્રમનું આયોજન હાથ ધરવામાં આવે છે. જે માટે વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ દરમ્યાન કુલ (૫) પાંચ પ્રદર્શન સહ વેચાણનું આયોજન કરી ૨૫૦ મહિલા લાભાર્થીઓને આવરી લેવાનો ભૌતિક લક્ષ્યાંક રાખવામાં આવેલ છે. તથા તે માટે કુલ રૂા.૫૦.૦૦ લાખની નાણાંકીય જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે.

(૭) **<u>ન્યુકલીયસ બજેટ :-</u>**

વર્ષ ૨૦૧૨-૨૦૧૩ દરમ્યાન ચાલુ યોજનામાં સમાવેશ થયેલ ન હોય તેવી યોજનાકીય બાબતો માટે કુલ રૂા.૫.૦૦ લાખની નાણાંકીય જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે.

(૮) **<u>પ્રચાર- પ્રસાર યોજના :-</u>**

નિગમની વિવિધ મહિલા કલ્યાણકારી યોજનાઓના પ્રચાર અર્થે સને ૨૦૧૨-૧૩ માં નિગમે રુ.૧૦.૦૦ લાખની જોગવાઈ કરેલ છે.

આમ, નિગમે પોતાની મહિલા કલ્યાણકારી પ્રવૃત્તિઓ માટે કુલ રૂા.૮૬૦.૦૦ લાખની બજેટ જોગવાઈ વર્ષ ૨૦૧૨-૨૦૧૩ માટે કરેલ છે.

<u>નવી બાબતો;-</u>

નાણાંકીય વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ ના બજેટમાં નવી બાબતો તરીકે નીચેની કામગીરીનું સૂચન કરવામાં આવેલ છે.

(૧)મહિલા સશકિતકરણ;-

જેમાં નિગમની યોજનાઓના સૂચારૂ અમલ માટે એક કેન્દ્ર અમદાવાદ મુકામે બનાવવાનું આયોજન છે.અને ચાલુ વર્ષે તેના બાંધકામ સારૂ ૧૦૦.૦૦લાખ રૂ.ની ટોકન જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે.

(૨) પ્રતિકુળ સ્થિતમાં જીવતી મહિલાઓને અને તેઓના કુંટુબીજનોને વ્યવસાયલક્ષી તાલીમ આપી પગભર કરી શકાય અને સામાજીક પ્રવાહમાં જોડી શકાય તે હેતુથી નામ.સુપ્રીમ કોર્ટના આદેશોને ધ્યાને લઇ તેઓને આ ક્ષેત્રમાં કામ કરતી સંસ્થાઓ દ્વારા તાલીમ અપાવવા માટે રૂ.૩૦૦/- લાખની જોગવાઇ વર્ષ-૨૦૧૨-૧૩ માં કરવામાં આવેલ છે.

કુલ ચાલુ બાબતો માટે **રૂ.૮૬૦/લાખ** અને નવી બાબતઓ માટે **૪૦૦/-**.લાખ મળી **કુલ ૧૨૬૦.લાખ** રૂ.ની કામગીરીનો અંદાજ રજુ કરવામાં આવેલ છે.

કામગીરી અંદાજપત્ર : ૨૦૧૨-૨૦૧૩

ગુજરાત રાજય સમાજ કલ્યાણ બોર્ડ, અમદાવાદ.

ગુજરાત રાજ્ય સમાજ કલ્યાણ બોર્ડ, અમદાવાદ

ગુજરાત રાજય સમાજ કલ્યાણ બોર્ડની રચના તા.૧-૫-૧૯૬૦ થી કરવામાં આવી હતી. કેન્દ્રીય સમાજ કલ્યાણ બોર્ડ, નવી દિલ્હીની ૧૦૦ ટકા ગ્રાન્ટથી કેન્દ્રીય બોર્ડના કાર્યક્રમો આ બોર્ડની દેખરેખ હેઠળ સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓ દ્વારા ચલાવવામાં આવે છે. આ બોર્ડના મહેકમ અને કચેરી ખર્ચ પેટે કેન્દ્રીય સમાજ કલ્યાણ બોર્ડ, નવી દિલ્હી તથા રાજય સરકારશ્રી દરેક ૫૦ ટકાના ધોરણે ખર્ચ ભોગવે છે તેમજ રાજય બોર્ડ હસ્તક કુટુંબ બાળ કલ્યાણ ઘટકો અને સરહદ વિસ્તાર ઘટકોનું સંચાલન રાજય બોર્ડ દ્વારા અગાઉ કરવામાં આવતુ હતું. જે ઘટકો બંધ કરીને રાજય સરકારશ્રીએ કર્મચારીઓને સંકલિત બાળ વિકાસ યોજના (આઇ.સી.ડી.એસ.) તથા તાલુકા/જીલ્લા પંચાયતમાં લાંબા ગાળાની પ્રતિનિયુક્તિના ધોરણે મુકવામાં આવેલ છે. જે પૈકી રાજય સરકારશ્રીના આયોજન બહારના સદરે - (૧) ૧ એસ.સી.ડબલ્યુ. સદરે ૧. રાજયબોર્ડ કચેરી ખર્ચ (૫૦ ટકા) તથા (૨) ૧ બાળ ગુનેગાર શાખા સદરે – ૧ - કુટુંબ કલ્યાણ ઘટકો (૧૦૦ ટકા) લેખે રાજય સરકારશ્રી દ્વારા ગ્રાન્ટ આપવામાં આવે છે.

જેમાં પગાર અને ભથ્થા, નિવૃત્તિ લાભો તથા કચેરી ખર્ચ માટે નીચે દર્શાવ્યા પ્રમાણે જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે.

અ.નં.	સદર	વર્ષ			
		૨૦૦૯-૧૦	૨૦૧૦-૧૧	૨૦૧૧-૧૨	૨૦૧૨-૧૩
૧	૧ એસ.સી.ડબલ્યુ.	૩૯	૪૭	૪૫	૫૨
૨	૧ બાળ ગુનેગાર શાખા	૨૦	૩૦	૧૪	૧૫

સદર - ૧ એસ. સી. ડબલ્યુ-૧ (રાજય બોર્ડ કાર્યાલય)

અ.નં.	જગ્યાનું નામ		સંખ્યા	મંજુર પગાર ધોરણ	
				ગ્રેડ પે	પે બેન્ડ
૧	૨	૩	૪	૫	૬
૧	સચિવશ્રી	વર્ગ-૧	૦૧	૫૪૦૦	૧૫૬૦૦-૩૯૧૦૦
૨	હિસાબનીશ	વર્ગ-૩	૦૧	૪૪૦૦	૯૩૦૦-૩૪૮૦૦
૩	હેડ આસીસ્ટન્ટ	વર્ગ-૩	૦૧	૪૪૦૦	૯૩૦૦-૩૪૮૦૦
૪	સીનીયર કલાર્ક	વર્ગ-૩	૧૦	૨૪૦૦	૫૨૦૦-૨૦૨૦૦
૫	એલ.ડી.સી./ટાઇપીસ્ટ	વર્ગ-૩	૦૪	૧૯૦૦	૫૨૦૦-૨૦૨૦૦
૬	ડ્રાઇવર	વર્ગ-૩	૦૩	૧૯૦૦	૫૨૦૦-૨૦૨૦૦
૭	દફતરી	વર્ગ-૪	૦૧	૧૪૦૦	૪૪૪૦-૭૪૪૦
૮	પટાવાળા	વર્ગ-૪	૦૩	૧૩૦૦	૪૪૪૦-૭૪૪૦

(૨) ૨૪ જગ્યાઓ રાજય બોર્ડ વહીવટી ખર્ચની છે, જેમાં ૧૭ જગ્યાઓ ભરેલી છે, જેનું બજેટ કેન્દ્રીય સમાજ કલ્યાણ બોર્ડ, નવી દિલ્હી મંજુર કરે છે. રાજય સરકાર તેના હિસ્સાના ૫૦ ટકા ગ્રાન્ટ ફાળવે છે

<u>સરહદ વિસ્તાર ઘટકો</u> :

અ.નં.	જગ્યાનું નામ		સંખ્યા	મંજુર પગાર ધોરણ	
				ગ્રેડ પે	પે બેન્ડ
૧	૨	૩	૪	૫	૬
૧	મુખ્યસેવિકા	વર્ગ-૩	૦૭	૨૮૦૦	૫૨૦૦-૨૦૨૦૦
૨	હિસાબી કલાર્ક	વર્ગ-૩	૦૭	૧૯૦૦	૫૨૦૦-૨૦૨૦૦
૩	બાલસેવિકા	વર્ગ-૩	૫૬	૨૪૦૦	૫૨૦૦-૨૦૨૦૦
૪	ઉદ્યોગશિક્ષિકા	વર્ગ-૩	૫૬	૨૪૦૦	૫૨૦૦-૨૦૨૦૦
૫	ડ્રાઇવર	વર્ગ-૩	૦૭	૧૯૦૦	૫૨૦૦-૨૦૨૦૦
૬	પટાવાળા	વર્ગ-૪	૦૭	૧૩૦૦	૪૪૪૦-૭૪૪૦

રાજ્ય સરકારશ્રીના ઠરાવ ક્રમાંક : સકબ/૧૦૨૦૦૨/૧૩૮૯/અ તા.૮/૧૦/૨૦૦૩ દ્વારા આ આઠ (૮) સરહદ વિસ્તાર ઘટકો બંધ કરવામાં આવેલ છે અને ત્યાં ફરજ બજાવતાં કર્મચારીઓને તા.૧/૧૧/૨૦૦૩ થી સંકલિત બાળ વિકાસ યોજના (આઇ.સી.ડી.એસ.) તથા તાલુકા/જીલ્લા પંચાયતમાં પ્રતિનિયુક્તિ પર નિમણૂંક આપવામાં આવી છે.

૧ બાળ ગુનેગાર શાખા સદર

કુટુંબ બાળ કલ્યાણ ઘટકોનું મહેકમ

અ.નં.	જગ્યાનું નામ		સંખ્યા	મંજુર પગાર ધોરણ	
				ગ્રેડ પે	પે બેન્ડ
૧	૨	૩	૪	૫	૬
૧	કાર્યાલય અધિક્ષક	વર્ગ-૩	૨૧	૪૨૦૦	૯૩૦૦-૩૪૮૦૦
૨	મુખ્યસેવિકા	વર્ગ-૩	૨૧	૨૮૦૦	૫૨૦૦-૨૦૨૦૦
૩	બાલસેવિકા	વર્ગ-૩	૧૪૭	૨૪૦૦	૫૨૦૦-૨૦૨૦૦
૪	ડ્રાઇવર	વર્ગ-૩	૨૧	૧૯૦૦	૫૨૦૦-૨૦૨૦૦
૫	પટાવાળા	વર્ગ-૪	૨૧	૧૩૦૦	૪૪૪૦-૭૪૪૦

રાજ્ય સરકારશ્રીના ઠરાવ ક્રમાંક : સકબ/૧૦૨૦૦/૩૭૬/અ તા.૨૦/૫/૨૦૦૫ દ્વારા કુટુંબ અને બાળ કલ્યાણ ઘટકોના કર્મચારીઓને સંકલિત બાળ વિકાસ યોજના (આઇ.સી.ડી.એસ.) તથા તાલુકા/જીલ્લા પંચાયતમાં લાંબા ગાળાની પ્રતિનિયુક્તિ પર નિમણૂંક આપવામાં આવી છે.

ભાગ-૩ યોજના વાર વર્ગીકરણ **પત્રક - ક** (રૂ. હજારમાં)

ક્રમ	પેટાસદરનું નામ ગૌણસદર માંગણી નંબર મુખ્ય સદર	૨૦૧૦-૨૦૧૧ ના ખરેખર ખર્ચના આંકડા			૨૦૧૧-૨૦૧૨ ના વર્ષ નો અંદાજ			૨૦૧૧-૨૦૧૨ ના વર્ષનો સુધારેલ અંદાજ			૨૦૧૨-૨૦૧૩ ના વર્ષનો અંદાજ		
		આયોજન	આયોજન બહાર	સરવાળો	આયોજ ન	આયોજન બહાર	સરવાળો	આયોજન	આયોજન બહાર	સરવાળો	આયોજન	આયોજન બહાર	સરવાળો
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪
૧	માંગણી નંબર ૯૫ મુખ્ય સદરઃ ૨૨૩૫ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાધ અને પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૮૦૦ અન્ય ખર્ચ પેટા સદર (૧) એન.ટી.આર.૩ એસ.સી.પી.	443900	0	443900	531100	0	531100	472500	0	472500	473750	473750	947500
૨	માંગણી નંબર ૯૫ મુખ્ય સદરઃ ૨૨૩૫ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાધ અને પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૮૦૦ અન્ય ખર્ચ પેટા સદર (૩ રાજીવ ગાંધી સ્કિમ ફોર એમપાવરમેન્ટ ઓફ એડોલસન્ટ ગર્લસ-(સબલા) (નવી બાબત)	100000	0	100000	183868	0	183868	183868	0	183868	91373	91373	182746
	કુલ... અ	543900	0	543900	714968	0	714968	656368	૦	714568	565123	565123	1130246
૧	માંગણી નંબર ૧૦૬ મુખ્ય સદરઃ ૪૨૩૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાધ અને પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૮૦૦	1000000		1000000	1000000		1000000	1000000	1000000	1000000	5119125	0	5119125

	અન્ય ખર્ચ પેટા સદર (૧) કન્સટ્રકશન ઓફ નંદઘર (આંગણવાડી)												
૨	માંગણી નંબર ૧૦૬ મુખ્ય સદરઃ ૨૨૩૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાદ્ય અને પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૮૦૦ અન્ય ખર્ચ પેટા સદર (૭) બાલિકા સમળધ્ધિ યોજના.	100000	0	100000	100000	0	100000	100000	0	100000	100000	0	100000
૩	માંગણી નંબર ૧૦૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાદ્ય અને પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૮૦૦ અન્ય ખર્ચ પેટા સદર (1) સંકલિત બાળવિકાસ યોજના જનરલ		1800000	1800000	3308551	0	3308551	3308551	0	3308551	355272	2977696	3332968
૪	માંગણી નંબર ઃ ૧૦૬ મુખ્ય સદરઃ ૨૨૩૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાદ્ય અને પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૮૦૦ અન્ય ખર્ચ પેટા સદર (૧૦ એનીમીયા કન્ટ્રોલ પ્રોગામ	5000		5000	0	0	0	0	0	0	૦		૦
૫	માંગણી નંબર ૧૦૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨	13510		13510	14778	0	14778	14778	0	14778	14778	0	14778

	પોષક ખાદ્ય અને પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૮૦૦ અન્ય ખર્ચ પેટા સદર (૧૨) માતા યશોદા એવોર્ડે.												
૬	માંગણી નંબર ૧૦૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાદ્ય અને પીણાની વહેંચણ પેટા સદર (૨) એન.ટી.આર.-૧ ખાસ પોષણ કાર્યક્રમ એસ.એન.પી	0	3460	3460	4671	0	4671	4671	0	4671	4801	0	4801
૭	માંગણી નંબર ૧૦૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાદ્ય અને પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૮૦૦ અન્ય ખર્ચ પેટા સદર (૨) સંકલિત બાળવિકાસ યોજના જનરલ	2915813	0	2915813	3727500	0	3727500	3727500	0	3727500	1626250	1626250	3252500
૮	માંગણી નંબર ઃ ૧૦૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાદ્ય અને પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૮૦૦ અન્ય ખર્ચ પેટા સદર (૧૧) કિશોરી શકિત યોજના]	0	28600	28600	22220	0	22220	22220	0	22220	0	22220	22220

૯	માંગણી નંબર ૧૦૬ મુખ્ય સદરઃ ૨૨૩૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાદ્ય અને પીણાની વહેંચણ પેટા સદર (૨) એન.ટી.આર.-૧ ખાસ પોષણ કાર્યક્રમ(નંદઘર (આંગણવાડી) વર્કર-હેલ્પર ને વધારાની સવલતો)	500000	0	500000	959733	0	959733	959733	0	959733	1168780	0	1168780
૧૦	મુખ્ય સદરઃ ૪૨૩૬ માંગણી નંબર ૧૦૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાદ્ય અને પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૮૦૦ અન્ય ખર્ચ પેટા સદર (૩) નંદઘર (આંગણવાડી) રીપેરીંગ	100000	0	100000	100000		100000	100000		100000	402300	0	402300
૧૧	મુખ્ય સદરઃ ૨૨૩૬ માંગણી નંબર ઃ ૧૦૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાદ્ય અને પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૮૦૦ અન્ય ખર્ચ પેટા સદર સંકલિત બાળ વિકાસ યોજનાનું સશકિતકરણ	37597	88333	125930	50417	0	50417	50417	0	50417	104495	120542	225037

૧૨	મુખ્ય સદરઃ ૨૨૩૬ માંગણી નંબર ઃ ૧૦૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાધ અને પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૮૦૦ અન્ય ખર્ચ પેટા સદર(15) ઇન્દિરા ગાંધી માતુત્વ સહયોગ યોજના (આઇજી).એમ.એસ.વા ય.)(નવી બાબત)	0	0	૦	207500	0	207500	207500	0	207500	0	207500	207500
૧૩	મુખ્ય સદરઃ ૨૨૩૬ માંગણી નંબર ઃ ૧૦૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાધ અને પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૮૦૦ અન્ય ખર્ચ પેટા સદર રાજીવ ગાંધી સ્કિમ ફોર એમપાવરમેન્ટ ઓફ એડોલસન્ટ ગર્લસ-(સબલા) (નવી બાબત)	640084	0	640084	617868	0	617868	289934	0	289934	289934	327934	617868
કુલઃ ૧થી ૧૩-બ		5312004	1920413	5105087	10113238	0	10113238	10113238	0	10113238	12852814	5265319	18118133
૧	માંગણી નંબર ઃ ૯૬ મુખ્ય સદરઃ ૨૨૩૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાધ અને પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૭૯૬	1018600	606145	1139145	378787	0	378787	378787	0	378787	525000	525000	1050000

	આદિજાતિ વિસ્તાર સબ પ્લાન પેટા સદર (૨) સંકલિત બાળવિકાસ યોજના												
૨	માંગણી નંબર ઃ ૯૬ મુખ્ય સદરઃ ૨૨૩૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાદ્ય અને પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૭૯૬ આદિજાતિ વિસ્તાર સબ પ્લાન પેટા સદર (1) સંકલિત બાળવિકાસ યોજના	0	660008	660008	986050	0	986050	986050	0	986050	98605	887445	986050
૩	માંગણી નંબર ૯૬ મુખ્ય સદરઃ ૨૨૩૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાદ્ય અને પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૭૯૬ આદિજાતિ વિસ્તાર સબ પ્લાન પેટા સદર (૨) રાજીવ ગાંધી સ્કિમ ફોર એમપાવરમેન્ટ ઓફ એડોલસન્ટ ગર્લ્સ-(સબલા) (નવી બાબત)	309920		૦	378787	0	378787	182932	0	182932	182932	195855	378787
૪	માંગણી નંબર ૯૬ મુખ્ય સદરઃ ૨૨૩૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાદ્ય અને	107010		96209	136000		136000	136000		136000	149600	0	149600

	પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૭૯૬ આદિજાતિ વિસ્તાર સબ પ્લાન પેટા સદર = ગુજરાત પેટને												
કુલ. .. (ક)		1435530	1266153	1895362	1879624	0	1879624	1879624	0	614069	956137	1608300	2564437
	કુલઃ-અ બ ક	**7687702**	**2574021**	**10261723**	**11366811**	**105213**	**11472024**	**13384650**	**125680**	**13510330**	**11381544**	**7535583**	**18716567**

ભાગ-૩		યોજના વાર વર્ગીકરણ						પત્રક – ખ			(રૂ. હજારમાં)		
ક્રમ	પેટાસદરનું નામ ગૌણસદર માંગણી નંબર મુખ્ય સદર	૨૦૧૦-૨૦૧૧ ના વર્ષના ખરેખર ખર્ચના આંકડા			૨૦૧૧-૨૦૧૨ ના વર્ષ નો અંદાજ			૨૦૧૧-૨૦૧૨ ના વર્ષનો સુધારેલ અંદાજ			૨૦૧૨-૨૦૧૩ ના વર્ષનો અંદાજ		
		આયોજન	આયોજન બહાર	સરવાળો	આયોજન	આયોજન બહાર	સરવાળો	આયોજન	આયોજન બહાર	સરવાળો	આયોજન	આયોજન બહાર	સરવાળો
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	માંગણી નંબર ૧૦૬ મુખ્ય સદરઃ ૨૨૩૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાધ અને પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૮૦૦ અન્ય ખર્ચ	4212004	1920393	6132397	9013238	0	9013238	8685304	0	8685304	6431389	5266943	9049858
2	માંગણી નંબર ૯૫ મુખ્ય સદરઃ ૨૨૩૫ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાધ અને પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૮૦૦ અન્ય ખર્ચ	1979430	1266153	2439262	2594592	0	2594592	2340137	0	2340137	565123	565123	1130246
3	માંગણી નંબર ૧૦૬ મુખ્ય સદરઃ ૪૨૩૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાધ અને પીણાની	1000000	૦	1000000	1000000	૦	1000000	1000000	1000000	1000000	5119125	0	5119125

	વહેંચણી ગૌણ સદર-૮૦૦ અન્ય ખર્ચ												
4	મુખ્ય સદરઃ ૪૨૩૬ માંગણી નંબર ૧૦૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાધ અને પીણાની વહેંચણી ગૌણ સદર-૮૦૦ અન્ય ખર્ચ	100000	0	100000	100000	૦	100000	100000	૦	100000	402300	૦	402300
	કુલ	7291434	3186546	9671659	12707830	0	12707830	12125441	1000000	12125441	12517937	5832066	15701529

ભાગ-૩ યોજના વાર વર્ગીકરણ પત્રક – ગ (રૂ. હજારમાં)													
ક્રમ	પેટાસદરનું નામ ગૌણસદર માંગણી નંબર મુખ્ય સદર	૨૦૧૦-૨૦૧૧ ના વર્ષના ખરેખર ખર્ચના આંકડા			૨૦૧૧-૨૦૧૨ ના વર્ષ નો અંદાજ			૨૦૧૧-૨૦૧૨ ના વર્ષનો સુધારેલ અંદાજ			૨૦૧૨-૨૦13 ના વર્ષનો અંદાજ		
		આયોજન	આયોજન બહાર	સરવાળો	આયોજન	આયોજન બહાર	સરવાળો	આયોજન	આયોજન બહાર	સરવાળો	આયોજન	આયોજન બહાર	સરવાળો
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	માંગણી નંબર ૧૦૬ મુખ્ય સદરઃ ૨૨૩૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાધ અને પીણાની વહેંચણી	4212004	1920393	6132397	9013238	0	9013238	8685304	0	8685304	5115283	5266943	10382226
2	માંગણી નંબર ૯૫ મુખ્ય સદરઃ ૨૨૩૫ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાધ અને પીણાની વહેંચણી	1979430	1266153	2439262	2594592	0	2594592	2340137	0	2340137	565123	565123	1130246
3	માંગણી નંબર ૧૦૬ મુખ્ય સદરઃ ૪૨૩૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાધ અને પીણાની વહેંચણી	1000000	૦	1000000	1000000	૦	1000000	1000000	1000000	1000000	5119125	0	5119125
4	મુખ્ય સદરઃ ૪૨૩૬ માંગણી નંબર	100000	0	100000	100000	૦	100000	100000	૦	100000	402300	૦	402300

	૧૦૬ પેટા મુખ્ય સદર-૦૨ પોષક ખાદ્ય અને પીણાની વહેંચણી												
	કુલ	7291434	3186546	9671659	12707830	0	12707830	12125441	1000000	12125441	11201831	5832066	17033897

ભાગ - ૩

પ ત્ર ક – ક

કાર્યક્રમ અને પ્રવૃત્તિનું વર્ગીકરણ નાણાંકીય જરૂરીયાત

રૂપિયા હજારમાં

ક્રમ	વિગત	૨૦૦૯-૨૦૧૦ ના વર્ષનો ખરેખર ખર્ચ			૨૦૧૦-૨૦૧૧ ના વર્ષ માટે અંદાજ			૨૦૧૦-૨૦૧૧ ના વર્ષ માટે સુધારેલ અંદાજ			૨૦૧૧-૨૦૧૨ ના વર્ષ માટે અંદાજ			૨૦૧૨-૨૦૧૩ ના વર્ષ માટે અંદાજ		
		આયોજન	આયોજન બહાર	સરવાળો	આયોજન	આયોજન બહાર	સરવાળો	આયોજન	આયોજન બહાર	સરવાળો	આયોજન	આયોજન બહાર	સરવાળો	આયોજન	આયોજન બહાર	સરવાળો
૧	૨	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦
૧	૧ એસ.સી.ડબલ્યુ.	૦	૨૪૭૫	૨૪૭૫	૦	૩૫૧૨	૩૫૧૨	૦	૪૦૧૫	૪૦૧૫	૦	૪૫૫૫	૪૫૫૫	૦	૫૧૮૫	૫૧૮૫
૨	૧ બાળ ગુનેગાર શાખા	૦	૮૮૧	૮૮૧	૦	૧૩૮૦	૧૩૮૦	૦	૬૬૯	૬૬૯	૦	૧૫૧૦	૧૫૧૦	૦	૧૫૧૦	૧૫૧૦
૩	૨૦૪૯-વ્યાજની ચુકવણી	૦	૫૦૦૦	૫૦૦૦	૦	૫૫૫૦	૫૫૫૦	૦	૫૫૦૦	૫૫૦૦	૦	૫૫૦૦	૫૫૦૦	૦	૫૫૦૦	૫૫૦૦
	કુલ રકમ રૂ.	૦	૮૩૫૬	૮૩૫૬	૦	૧૦૪૪૨	૧૦૪૪૨	૦	૧૦૧૮૪	૧૦૧૮૪	૦	૧૧૫૬૫	૧૧૫૬૫	૦	૧૨૧૯૫	૧૨૧૯૫